

JOPANSKI VOJAK nekje na Pacifiku je ameriške marine izval v angleščini, da naj pridejo ponj, če ga hočejo. Prišli so, a se je menda rajši umoril kot pa se pustil ujeti.

Vabila Italiji za umik iz vojne se niso obnesla

“OSIŠČE SE LAHKO BOJUJE TRIDESET LET,” PRAVIJO V RIMU. — KAJ JE Z “DRUGO FRONTO?” — DVE STO ENAJST NEMSKIH DIVIZIJ NA VZHODNIH BOJIŠČIH

Ameriški vladni krogi so rešeno verjeli, da je Italija v osišču ena najmanj zanesljivih držav, ki jo bo mogoče v ugodnem času s spretno kampanjo izvaliti iz Hitlerjeve družbe. Izjalovljena nakana

Za to idejo je ameriška vlada pridobila tudi angleško, toda glavno nalogo za demoraliziranje Italije s propagando so prevzele Zed. države. Italijansko ljudstvo se je v nji milovalo za žrtev zločestega “dučija” in nato pa se mu je dopovedalo, da je Italija prišla prav tako pod Hitlerja kakor na primer Francija. Edina razlika je, da jo Mussolini smatra za enakovredno zaveznico Nemčije, dočim je Francija poražena dežela.

Ameriški govorniki italijanskega pokolenja apelirajo na svoje rojake na stroške ameriške vlade po radiu vsak dan, da naj ne nasprotujejo Zed. državam in Angliji, ker sta to dve najboljši prijateljici italijanskega naroda. Ampak Italija vztraja v vojni.

In v odgovor na vse to je dejal komentator prošlo soboto v rimskem radiu, da si Američani in Angleži zaman brusijo jezike. Italija je z njimi v vojni, in je pripravljena, če potrebno, ostati v nji še trideset let.

Neuspela romanja

Ako so vsa ta znamenja resen odsev italijanske javnosti, tedaj je padla vsa ameriška propaganda za izvalitev Italije iz vojne, na suha tla. V tem listu nismo nikoli verjeli, da se bo moglo Italijo pridobiti za skok v mir kar tako, kakor nismo nikoli verjeli tistim propagandistom, ki nam dopovedujejo, da je zlo Italije Mussolini, dočim je njeno ljudstvo dobro, miroljubno in željno svobode. Naj torej vrže nasilnega “dučija”, pa bo vse dobro in zavezniki bodo z Italijo potem ravnali kot s prijateljsko deželo.

S takimi mislimi in obetanjmi so prihajali v Italijo ameriški uradni in neuradni zastopniki, nedavno na primer newyorški nadškof Spellman, ki je konferiral s fašističnimi veljaki v Španiji in z italijanskimi v Rimu.

Očitno je, da tudi vabila teh poslancev niso mogla Italijanov pridobiti, da bi obrnili hrbet Hitlerju.

Seveda ni izključeno, da se ne bo ta taktika nikoli obnesla, zato ameriška vlada z njo nadaljuje. Ob enem pa so angleški in ameriški letalci resno navallili na razna italijanska mesta, in posebno na Sicilijo. Tudi invazijo ji obetajo in Mussolini sam pričakuje, da se dogodi. “Če pridete, vas bomo pometali v morje,” se usti.

Zivilski problem

Eden izmed glavnih vzrokov, da skušajo ameriški in angleški državniki okupirati Italijo (Nadaljevanje na 5. strani.)

Čemu se kongres brani zastaviti pot višanju cen živlom?

Predsednik Roosevelt je predstavnikom organiziranega delavstva obljubil, da cene živlom in drugim življenjskim potrebščinam ne bodo šle navzgor, oni pa so mu zagotovili, da ne bodo zahtevali zvišanje plač.

Ampak draginja se na ta spórazum ni ozirala. Kapitalistično časopisje je pravilo, da če dobe premožarji in drugi delavci višje mezde, bo inflacija, to je, neograjena draginja neizogibna.

Zvišanja mezde ni bilo, a cene gredo vzlic temu kvišku. Kaj je vzrok? Kdo ima dobičke od tega? Vzroki so nam znani. Kriv je privatni bizniški sistem, kateremu so koristi splošnosti toliko kot lanske sneg.

Vlada se je zavzela že v pričetku vojne kontrolirati cene in distribucijo, toda kar se cen tiče, je mlačno pričela. Na važna mesta so bili imenovani taki ljudje, ki so bolj interesirani žonglirati z življskim trgom, kakor pa ga stabilizirati. Tako je postala vsa stvar zelo zavožena in predsednik bi rad, da se jo na kak način spravi v red.

Predlagal je znižanje cen gotovih potrebščin, in da špekulanti pri tem ne bi bili preveč oškodovani, jim je predlagal subvencije. Kongres mu je njegov načrt zavrgel in sprejel svojega, ki ga je predsednik vetiral.

To, kar se dogaja v Washingtonu na račun ljudskih žepov, je skrajno nevarna igra. Bitka med administracijo in kongresom nima smisla. Ker vsi podarjajo, da smo v vojni; naj se tudi sami ravnajo po svojih svarilih, ker če se ne bodo, pride gospodarstvo v zavoženost, ki bo imelo še vse hujše posledice kakor leta 1930.

Zares škoda, ker je v zakonodajah tako malo ljudi, ki bi bili res ljudski zastopniki. V tvidu imajo le svoje korporacije, profite in ozkogrudne politične boje.

Tudi postave za ščitenje žensk v industriji se razveljavlja

Valed pomanjkanja delavcev in pod pretežno vojnih naporov se “for the duration” razveljavlja postave, katerih namen je bil ščititi delavke pred brezvestnimi izkoriščevalci.

Država Illinois ima postavo, ki določa za ženske osemurnik in en dan v tednu počitka. Pod pretežno vojnih naporov je bil ta zakon v zbornici poslancev in v senatu v Springfieldu dne 29. junija ukinjen “v duhu največjega patriotskega navdušenja”.

Nova naredba se glasi, da delodajalcev v takih obratih, ki imajo vojna naročila, omenjeni zakon nič več ne veže.

Lobisti Ameriške delavske federacije so storili vse v svoji moči, da bi zakon o osemurniku za ženske, po 6 dni v tednu, ohranili v veljavi, toda zmaga-la je “patriotska” manija.

Značilno je, da lobisti CIO v tem slučaju z AFL niso hoteli sodelovati, pač pa so pomagali v agitaciji za ukinjenje te postave. Svoje postopanje so opravičevali z izjavo, da je v pospeševanju vojnih naporov potrebno storiti vse, torej odpraviti tudi zakone za ščitenje žensk in otrok v industriji, ako je zaposlena z vojnimi naročili.

Sicer pa se take postave valed sedanih razmer, ali pod pretežno vojnih naporov, krši vse križem tudi ako niso razveljavljene. Vzelo je leta in leta bojev, predno so bile sprejete saj v nekaterih državah, pa je prišla vojna in jim vzela veljavo. Ko je bo konec, se bo treba boriti zanje zopet od kraja.

Kupujte vojne bonde in znamke. Te vloge so varne, se obrestujejo in obenem s tem pomagajte svoji deželi.

Osišče izgubilo v 45 mesecih vojne 20 tisoč letal

V petinštiridesetih mesecih sedanje vojne je izgubilo osišče že 17,960 letal. Največje izgube imajo Nemci, na drugem mestu Italijani in Japonci na tretjem.

Angleži in Američani so izgubili vsega skupaj v Evropi in Afriki 9,850 letal. Ti podatki se nanašajo od pričetka vojne pa do konca junija to leto.

Izgube nemških letal na ruski fronti tu niso vitete. Torej dasi je bila Nemčija, ko se je vojna pričela, v letalstvu najmočnejša sila, je vendarle podlegla. To kajpada ne pomeni, da je tudi že poražena.

Nemci celo obetajo, da grade novo floto “super-bombnikov”, ki jih bodo poslali nad Anglijo.

Vesti iz Moskve pripovedujejo, da se Rusi to poletje posebno prizadevajo uničiti čimveč nemških letal in nemika vzletališča na vzhodni fronti. Poročajo, da se ruski napadi vrše z velikim uspehom.

Malo “prazničnega” streljanja

Letošnji četrti julij je bil eden najbolj tihih, od kar je to postal tradicionalni praznik ameriške neodvisnosti. Streljanja je bilo prav malo. Glavni vzrok je, ker so podjetja, ki so se bavila z izdelovanjem raket in streliv, zaposlena z izdelovanjem municije za ar-mado, drugi vzrok pa je vojna. Valed tega je bilo tudi nesreč veliko manj kot pa jih je bilo na ta praznik prejšnjá leta.

Angleški komunisti za drugo fronto

Na kongresu komunistične stranke dne 3. julija v Londonu so delegati zahtevali, da naj Anglija in Amerika takoj pričneta z drugo fronto, ker bodo s tem skrajšali vojno. Tajnik Pollitt je dejal, da imata ti dve deželi okrog 14 milijonov vojakov, izmed katerih se jih lahko pošlje od 4 do 5 milijonov takoj na bojišče.

Slaba novica za Berlin in Tokio

Iz Washingtona poročajo, da producirajo zavezniški sedaj trikrat toliko letal kakor osišče. Meseca maja je bilo v tej deželi izdelanih 7,200 in junija še več.

V Nemčiji in v njenih sate-litnih deželah se jih producira okrog 2,200 na mesec. Japon-ska jih izdela 1,200 in Italija kakih 600 na mesec.

Zetev za advokate

V OPA (office of price ad-ministration) je uposlenih 2.700 odvetnikov.

Dobički na račun vojne segajo v ogromne vsote

GOLJUFIJE KORPORACIJ S PRODAJANJEM POKVARJENE MUNICIJE. — KEMIČNA IN RAZNE DRUGE INDUSTRIJE SE V ZVEZI Z NEMŠKIMI IN JAPONSKIMI DRUŽBAMI

Kongresnik A. J. Engel iz Michigana je zbornici dne 2. julija poročal, da znašajo dobički korporacij od vojnih naročil zvezne vlade celo po odbitju vseh davkov nad 50 odstotkov. To je odiranje, ki mu lahko stori konec le vlada sama, a izgleda, da bo ostalo vse pri starem.

“Zlat studenec”

Vladna vojna naročila so za vsako kompanijo zlat studenec, zato ni čudno, čemu imajo v Washingtonu toliko mešetar-jev in razumljivo je, zakaj jim plačujejo stotisočake “komišna”.

Sicer pa koncem konca pla-ča tudi te komišne vlada, ker ji računajo toliko več in še dave vračunajo poleg.

V eni prejšnjih številkih smo poročali, da so si ravnatelji marsikake korporacije, ki se debeli z vojnimi naročili, zvišali plače po petdeset tisoč dolarjev na leto, marsikdo izmed njih pa še mnogo več.

Omenjeni kongresnik je pre-iskal poslovne knjige 48 kom-panij in povsod dognal, da se-gajo čisti dobički nad 50 odstotkov.

V svojem govoru pa ni gra-ljal toliko teh oderuških družb, ki ciganijo strica Sama, pač pa vlado, češ, da daje delavcem potuho v navijanju plače, ki so v vojni industriji po njegovem mnenju naravnost pretirane. Valed tega mora vlada plače-vati velike dobičke in pa pre-visoke plače delavcem, da je dvakrat ociganjena.

Engel je dalje pojasnjeval, da delajo tiste korporacije, ki operirajo z vladnim kapita-lom, še večje dobičke kakor druge. Mnogim je namreč vla-da povečala tovarne, ali pa jim

Zločini, ki bi se jih moralo kaznovati

Previsoki dobički niso edina hiba v vojni industriji. Največ-ji zločin v nji je, da nekatere firme vlado naravnost golju-fajo s prodajanjem pokvarje-nega materiala, s katerim o-grožajo življenja ameriških in zavezniških vojakov.

Svoječasno smo poročali o milijonskih goljufijah Anaco-da kompanije, ki je prodajala zvezni vladi in Rusiji žico in kable izpod pogodbenih speci-fikacij. Da pa je goljufijo za-krivala, je bila žigosana na iz-delani material taká vrednost trpežnosti in kvalitete kot je bilo določeno v pogodbi. Golju-fiji so prišli na sled v—Rusiji, kjer je goljufivi kabel ogro-žal (Nadaljevanje na 5. strani.)

Prvi odzivi v kampanji za tisoč novih naročnikov jako dobri

S 1. julijem se je pričela kampanja za tisoč novih naročnikov Proletarcu. Kot poroča upravnik Pogorelec na 3. strani v tej številki, so prijatelji lista vzeli to agitacijo za resno stvar in šli na delo.

Tudi iz dopisov je razvidno, da je Proletarec upoštevan in vreden razširjenja.

Težave pa so zaradi zaposlenosti naših zastopnikov. Mnogi delajo vsak dan v tovarni, pa imajo vsled tega le malo časa, da bi šli “od hiše do hiše”.

Edin izhod je, da v tej agitaciji vsi poprimemo, kajti nekaj priložnosti zanjo ima vsakdo. Ako pa se bi zanašali zgolj na naše redne zastopnike, bi na-loge ne zmogli, ker jih je premalo in pa časa nima-jo, da bi bili dan za dnem na poti.

Proletarca je vredno razširiti zaradi njegovih načel. Je za delavstvo od kar izhaja. Piše za delav-ske koristi enako odločno sedaj, ko je to “nepopu-larno”. Razkriva dolarski, dobičkarški patriotizem kakor zasluži, ker le pošten delavski list delavce lahko uči, kako naj spoznajo zavajalce.

Ako cilj tisoč novih naročnikov dosežemo — in ni vzroka, čemu bi ga ne mogli, bo to imelo v naši javnosti najboljše posledice. Redni čitatelji tega li-sta vedo, kaj mislimo s tem.

Čitajte v tej številki dopise in poročila o kam-panji in pridružite se ji tudi vi, da cilj čimprej do-sežemo.

Približevanje delavskih unij politični akciji

Menda velika večina vodi-teljev unij že uvideva, da je kongres sprejel tako drastično postavbo proti organiziranemu delavstvu zato, ker so v zako-nodajah zastopani le organizi-rani protisocialni sloji, delav-stvo pa moleduje za drobtine.

Unije železničarjev so že sklenile poseči v prihodnje kongresne volitve bolj energi-čno kot še kdaj prej. V primar-nih in v končnih volitvah bodo delovali, da zmagaajo v njih kandidati, ki so odločno za ljudske koristi, ne glede kateri stranki pripadajo.

V par vzhodnih državah so imeli zastopniki unij AFL, CIO in železničarskih bratovčin konference, na katerih so raz-prijali o politični akciji. Za-vedajo se, da ako sedanja ve-čina v kongresu ostane, bodo uničeni vsi socialni zakoni iz prešlih let, in sprejeti proti de-lavstvu novi v izpopolnitev to-talitarne protijunjske postave, ki jo je predsednik Roosevelt dne 25. junija vetiral, a sta jo potem senat in poslanska zbor-nica znova sprejela s tolikšno večino, da je ostal predse-dnikov veto brez veljave.

Predsednik AFL Wm. Green je nedavno tudi izjavil, da si je organizirano delavstvo tiste kongresnike in senatorje, ki so glasovali za “Connolly-Smith wartime anti-strike bill” dobro zapomnilo in jih bo v prihod-njih volitvah nadomestilo “z novimi obrazi”.

Veliko bolj so aktivne v po-litiki unije CIO, ki so si takoj po ustanovitvi tega gibanja o-snovale krajevne politične o-bore. Od njih pa do ustanovit-ve politične stranke je samo še en korak.

Delavska stranka v New Yorku si prizadeva pridobiti vse unije za samostojno politično akcijo, čemur pa posebno na-sprotuje William Green, če-prav so v New Yorku tudi nje-gove unije zastopane v delav-ski stranki. Večina unijajkih politikov je še vedno mnenja, da je v volilnih bojih najboljšje podpirati takozvane delavske ali ljudske prijatelje. So pa vsi zato, da si kandidate za vpri-marne volitve v bodoče sami izberejo, namesto da jim jih

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za pričetek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue

CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Vojna gesla sedaj v primerjanju z onimi pred 25. leti

Ako vprašate povprečnega, tu rojenega Američana, čemu smo v vojni, je njegov odgovor enostavno "Pearl Harbor". In tisti, ki so pod vplivom sovražnikov Anglije in muze predsednika Roosevelta, dodajajo, da bi živeli v miru, ako nas on ne bi tlačil v svetovni metej.

Ameriška vlada je v tej kot v prejšnji svetovni vojni podarjala mirovna gesla dokler ni bila potegnjena v krvavi konflikt. Ko smo bili enkrat v njemu, sedaj kot tudi zadnjič, so nam spili gesla, da nas navdušijo zanj.

Pred četrto stoletjem so nam rekli, da se borimo za demokracijo, za samoodločevanje narodov in pa za odpravo vojne. Nikdar ni bilo navduševanje za gesla širom sveta večje, in vera vanje tako močna, kakor takrat, ko jih je predsednik Woodrow Wilson oglašal.

Posledice so bile razočarilne, zato bi sedaj zamažali iskali bodisi tu ali v Evropi tako iskrene vere v gesla kakršna je takrat valovala.

Predsednik Roosevelt je edini, ki jo skuša zopet ustvariti s proglasenjem štirih svobodščin in atlantskega čarterja. Tudi načelo demokracije se pridno poudarja, a ne vleče kakor je pod Wilsonom. Zed. države so menda edina dežela, kjer se ga uporablja.

V Angliji vedo, da se gre za ohranitev imperija, ki ga ji hočeta Nemčija in Japonska razbiti.

V Sovjetski uniji je glavno geslo "smrt fašizmu", kar pomeni Hitlerjev tretji rajh. Med ljudstvi v Evropi je zaupanje v takozvane demokratske sile jako splahnelo v dneh monakovskega pakta, in že prej, ko je Japonska udrla v Mandžurijo in potem Italija v Etiopijo.

Rusija edina je propagirala kolektivno varnost. Maksim Litvinov jo je poudarjal v društvu narodov in zagotavljal demokracijam sodelovanje svoje dežele, če se izrečejo zanj. Bil je ignoriran.

A slučaj je nanesel, da je Rusija spet na strani demokratskih sil, kakor v prejšnji vojni. V prejšnji je bila avtokratična, fevdalna in sploh tako nazadnjaška, da bolj biti ni mogla. Ko smo tu poudarjali demokratska gesla in Wilsonovih 14 točk, so tam ljudje koprnili po osvoboditvi izpod carizma, kateremu smo pomagali. Ko je propadel, smo pozdravili njegov padec, v veri, da Rusija postane demokratska, a si obvaruje svoj stari gospodarski red. Pa je nastala druga revolucija — z geslom za odpravo privatne svojine in privatnega izkoriščanja — in tedaj smo videli udar ameriških, angleških, francoskih in japonskih čet v Rusijo — ne za demokracijo pač pa da se jo reši za — kapitalizem. So ljudje, ki tega še niso pozabili in tudi v Rusiji ne, čeprav se ona sedaj spet bori v istem taboru zoper tega sovražnika.

Sovjetska unija je dala nedavno demokracijam veliko koncesijo. Razpustila je kominternu, kar naj bi v bistvu pomenilo, da se odpoveduje boju za odpravo kapitalizma v drugih deželah.

Vplivni angleški konservativni list Sunday Observer v Londonu ugotavlja, da kot ne prejšnja, tako tudi sedanja vojna ni za demokracijo ali proti despotizmu, pač pa je nastala iz povsem običajnih starih razlogov.

Omenja Kitajsko in Rusijo. Ne prva ne druga ni demokratska v angleškem in ameriškem pojmovanju te besede. In dočim se Kitajsko želi otresti vsakega imperijalizma, goji sovjetska vlada stare imperialistične cilje ruskega carizma. Omenjeni list jih ji celo odobrava, v iskrenem priznanju, da je tudi Anglija v vojni sedaj zgolj zato, da si ohrani, kar je njeno.

Vojna za demokracijo bi morala biti ob enem vojna za odpravo sistema, ki vojne povzroča. Torej proti kapitalizmu in za vzajemnost med narodi. A vse preveč znamenj je, ki dokazujejo, da se gre demokracijam vladam zgolj za ohranitev sistema kakršnega je ne le v svojih deželah, nego tudi v tistih, ki jih hočemo premagati.

Ali se bodo voditelji unij kaj izpametovali?

Po sprejemu protinijškega zakona je, predsednik AFL William Green to postavbo označil za tako fašistično, da bolj biti ne more.

In nato je odbor AFL izjavil, da bo imel prihodnji kongres, ki bo izvoljen leta 1944, "nove obraze".

Vzlic temu spoznanju pa ta isti Green zagotavlja, da je AFL za "naš način življenja" in za "naš ekonomski sistem". Kar pomeni, da bo AFL merda "za nove obraze" v kongresu, a ob enem pa vztrajala v svoji stari, okoreli politiki.

DELAVSKI ZASTOPNIKI, ki so bili meseca maja in junija na posvetovanjih pri Rooseveltu, so mu poudarjali, da bo mogoče držati ravnotežje med delavci, da ne bodo zahtevali zvišanja meze edino če se bo tudi cena potrebnih dobrin navzdol, kar pa se nikakor ne zgodi in tudi kongres, kateremu je v prvi vrsti za privatne interese, načrtom administracije jako nagaja. Na gornji aliki so z leve na desno R. J. Thomas, predsednik unije avtnih delavcev (CIO); Julius Empach, tajnik blagajnik unije električarjev (CIO); Philip Murray, predsednik CIO, in pa William Green, predsednik AFL.

ZAMEJNA JUGOSLAVIJA IMA NOVO VLADO — ČEMU JE NASTALA IN KDO SO V NJI?

Deset Srbov, pristašev ideje za Velesrbijo, v "novi vladi". — Dve Hrvata po sili v novem režimu, in dva Slovence. — Vse "po starem"

Ko je po podpisu jugoslovanske vlade za sodelovanje z osiščem nastala sprememba vlade v Beogradu, "siloma" izvršena, na skoro sličen način kakor nedavno v Argentini, so jo mnogi oglašali za revolucionaren prevrat v smeri demokracije, pa je bila le sprememba brez smotra. Namreč, ostalo je vse pri starem.

Prvi prevratni premijer general Simović je moral v Londonu odstopiti, ker se je zameril takozvanim demokracijam z zahtev, da se mora Jugoslavija po tej vojni priznati tudi tiste kraje z njenim prebivalstvom, ki so ji bili vzeti siloma in z odobritvijo demokratskih sil po prvi svetovni vojni. Predvsem jugoslovansko primorje, o katerem noče črhniati sedaj ne ena ne druga demokratska velesila, kaj nameravajo z njim po svoji zmagi. Slovenci in Hrvati delujejo, da naj atlantski čarter in štiri svobodščine tudi zanje veljajo, a takozvana zamejna vlada se temu pravilu bodisi ni mogla, a še bolj verjetno pa je, da se ni smela prilagoditi.

Ko je jugoslovanska vlada nedavno spet padla v krizo, je bil glavni razlog njenemu razsulu neutrušeni spor med Srbi in Hrvati. Dva izmed Slovanov najbolj sorodna si naroda, pa sta si v tej vojni tako v sovražstvu, da ogražata mir tudi ko bo vojne konec in pa bodočnost vseh jugoslovanskih krajev. Ta ugotovitev vključuje tudi Bolgarijo.

Jugoslovanska ubežna vlada je priznana v Londonu, kjer domuje, in v Washingtonu. Vladi obeh teh dežel sodelujeta kolikor največ zmoreta v vsi njuni vnanji politiki, ki se pa v slučaju Jugoslavije, kakor še v marsikaterem drugem, ni izkazala za res dobro.

Vzrok je, ker sta Anglija in USA za kapitalizem, in ta pa vsikdar pomeni izkoriščanje šibkih dežel v prid močnejših. Prej so jugoslovanski rudarji garali v prid francoskih in angleških kapitalistov, sedaj se pote v prid Hitlerjevega tretjega rajha in Mussolinijeve Italije.

Zamejna vlada, pa naj bo jugoslovanska ali kakršnakoli, ima to neugodnost, da je vedno podložna tisti velesili, ki jo ščiti.

O jugoslovanski vladi vemo, da se je morala ves čas ravnati po navodilih angleškega tajništva vnanjih zadev, a postopala je tako nerodno, da so jo menda že vsi sili.

Vseeno, ko sta ji pred nekaj tedni dva hrvatska ministra pokazala hrbet, je moral premijer Slobodan Jovanović oznaniti odstop in časopise je pa je pravilo, kako se mladi, 19-letni Peter trudi, da bi Jugoslavijo vsoglasil in ji dal tak režim, ki bi bil ljudstvu po volji.

Peter se na take stvari prav

malo razume. Zato le pritruje svojim svetovalcem, ne da bi kaj prida vedel o čem se gre. Novi premijer je Miloš Trifunović, srbski politik, ki se v smotrni velesrbske politike od odstoplega Slobodana Jovanovića menda nič ne razlikuje. Sprememba je torej samo v osebi, ne v načelih ali v smernicah. Trifunović je tudi minister za notranje zadeve, kar tudi v zamejstvu nekaj pomeni, posebno v podpiranju podtalnega gibanja. Stara politika čaršije se nadaljuje.

Bivši premijer Slobodan Jovanović je v novi vladi podpredsednik. Torej je še zmerom vodilna glava v vladi. Kriza je nastala radi njega, kar so ga Hrvati pri angleški vladi obdolžili, da je z njim nemogoče sodelovati.

Drugi podpredsednik vlade je Hrvat dr. Juraj Krnjević. Da-li bo s to novo "kombinacijo" kaj bolj zadovoljen, ne vemo, a po zadnjih vesteh iz Londona je sklepati, da je prišel z dežja pod kap.

Tretji podpredsednik vlade je dr. Miha Krek, Slovenec, ki je takozvani "perennial" v vladi. Bil je v kabinetih še pod pčkojnim Korošcem, in tudi v tistem režimu, ki je sklenil pakt z osiščem.

Edini slovenski minister, ki je kdaj v jugoslovanski vladi kaj pomenil, je bil dr. Anton Korošec.

V pričetni vladi Jugoslavije je bil nekaj časa minister za šume in rude Anton Kristan. Od tam je bil poslan za upravitelja habzburškega veleposelstva Belje (ki so ga dobili v tej vojni Habsburžani — menda nadvojvoda Albreht — nazaj) in od takrat dalje je bil le minister "na razpoložanju". Miha Krek ni močna osebnost, kakor je bil n. pr. dr. Korošec, ali za njim za silo dr. Kulovec (oba slednja duhovnika), a je menda on (Miha Krek) edini dedič Koroševe politike, ki ga Srbi res poznajo in priznavajo. Dr. Kulovec, ki je bil imenovan na Koroščevo politično mesto, je bil ubit v napadu nemških letalcev na Beograd čim so nemške horde udrele v Jugoslavijo.

V Simovićevi vladi sta bila dva Slovence, namreč že prej omenjeni Miha Krek, in pa Franc Snaj. Slednji je po "reorganizaciji" vlade službo izgubil, enako vsi drugi ministri, ki so bili takrat v tej deželi. Plače pa so jim še vedno ohranjene.

Sedaj imajo Slovenci v vladi spet dva ministra. Za člana vlade, v portfelju ministra pravde, je bil imenovan dr. Boris Furlan, tržačan, ki je bil do napada na Jugoslavijo profesor na ljubljanski univerzi. Vseled svojih močnih notranjih zvez v vladi je vedel, kaj čaka jugoslovansko kraljevino, pa je iz nje srečno utekel, z družino vred, vsak zase, poskusi-

nem načrta, še predno je prišel vihar nanjo. Boris Furlan je človek velikega znanja in v vladnih krogih mu pravijo, da je bil liberalnih nazorov. Vendar pa on ni bil nikoli politik v ameriškem pomenu te besede.

V vlogi prosvetnega ministra bi on lahko ogromno pomnil le, če bi bilo šolstvo v Jugoslaviji res v njegovem področju. Tako pa je to le tittel, ker je pač treba vladati izpopolniti tudi s takimi naslovi. A če se ta vlada vrne nazaj, kadar zavezniki zmagajo, in si Borisa Furlana ohrani v svoji službi, bo za šolstvo v Jugoslaviji on dokaj dobra oseba. Bilo pa bi napačno trditi, da je on "ekstremist", kot so ga nekateri skušali predstaviti, lahko pa bi mu rekli, da je človek s dobnosti, ki ve kako gledati v bodočnost.

Minister zunanjih zadev v novi vladi, kot poroča Jugoslovanski informacijski center v New Yorku, je Milan Grol, za vojnega ministra je bil spet imenovan Draža Mihajlović. Radi slednjega se je ministrska kriza na pritisk angleškega tajnika vnanjih zadev sploh pričela, na pobudo protestov iz Sovjetske unije.

Kako so zmeštarili v Londonu in Moskvi glede spora o Mihajloviću, ni uradno še ničesar objavljeno. A vsa znamenja pričajo, da je angleška vlada urenila stvar tako, da Mihajlović lahko še ostane v vladi, toda nji podložen, če hoče pomoč zaveznikov, in vrh tega, da mora prenehati z boji zoper partizane. Drug dogovor je, da depeše jugoslovanske vlade o bojih v Jugoslaviji ne smejo več rabiti besede "četniki", niti ne Moskva besede "partizani", pač pa se v bodoče označuje jugoslovanske upornike z besedo "gerilci".

Druga "koncesija" Anthonyju Edenu in Moskvi je, da je v sedanji jugoslovanski zamejni vladi Draža Mihajlović vojni minister le v "priznanju", ali po imenu. Poslovni vojni minister pa je general Peter Živković, oficir in politik zelo slabega slovesa. Pomagal je graditi diktatorstvo v Jugoslaviji in marsikaj politični umor se je dogodil z njegovo vednostjo.

Minister transportacije v novi vladi je Miloš Bobić, ki ima torej le plačo za tittel, kajti glede transportacije v Jugoslaviji odločujejo sedaj povsem drugi ljudje. Minister za šume in rude (ravno tako prazen tittel) je Jovan Banjanin. Listi so poročali, da se je takoj po tem imenovanju z nekaterimi kolegi sprl in odstopil.

Finančni minister je Juraj Šutej. Ta portfelj tudi v zamejni vladi veliko pomeni, namreč, dokler razpolaga s stotisočaki, ali kot trdijo nekateri, celo z milijoni dolarjev. Justični minister je dr. (Nadaljevanje na 5. strani.)

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Premogariji ostali "začrnjeni"

Vprašanje premogarjev je spet odloženo, zdaj do jeseni. Rešenega seveda ni nič. Poslanska zbornica in senat sta vkljub predsednikovemu vetu ponovno sprejela in odobrila zakon proti stavkam. Ko to pišem, je še vedno okrog 100.000 rudarjev na stavki, namreč v tednu, ki je končal do zadnje nedelje 4. julija. Notranji tajnik Ickes jih je vabil nazaj v govoru po radiu in je bil uverjen, da bo uspel, ker tudi unija apelira na rudarje, naj se vrnejo, ker ni drugega izhoda.

Plača premogarjev, ako so stalno zaposleni, je okrog pol-drog tisoč dolarjev na leto. To je malo za njihov način garanja, in pa upoštevajoč, da imajo s svojim delom tudi stroške za eksploziva in orodje. Pa so zakričali, kakor da bi uveljavljanje njihove zahteve za zvišanje meze spravilo res naš ekonomski sistem v nevarnost. A milijarde, ki se stekajo v žepe profitarjev, pa nikogar ne ogrožajo. Pač čudna logika.

Shod velesrbov

V soboto in v nedeljo 26. in 27. junija so imeli v hotelu La Salle zbor naši vele-Srbi in čikaška Tribuna jim je dala precej publicitete. Glavna govornica, kateri so dali v časopisih največ pozornosti, je bila Ruth Mitchell, sestra generala Wm. Mitchella, ki je pred leti umrl v Milwaukeeju. Bil je velik zagovornik ideje za graditev zračne flote, vsled česar se je zameril admiralom bojne mornarice in bil nečastno odpuščen, potem — po njegovi smrti, pa v kongresu toliko bolj častno priznan za vojnega veščaka, ki je ob pravem času razumel, kaj pomeni zračno brodovje.

Njegova sestra Ruth je bila več let v Srbiji in kot pripoveduje, je služila pod Mihajlovićem v četniški armadi. Nemci so jo vjeli in je preživela v njihovih zaporih nad leto dni. Ona je za veliko Srbijo in zoper Jugoslavijo. Še posebno pa je proti Hrvatom. Kakor je poročala Tribuna, so na dotičnem zborovanju sprejeli resolucijo proti sedanji jugoslovanski vladi v Londonu, ker je baje preveč naklonjena Hrvatom, oziroma pod njihovim vplivom.

Veliko "mešanice"

Težko je razumeti vso to mešanico. V Jugoslaviji se bore kot v nobeni drugi zasedeni deželi. Nemci, Italijani, Ogrri in Bolgari skupaj z renegatskimi hrvatskimi "ustaši" ne morejo udustiti upornikov. Več kot dvajset fašističnih divizij je v Jugoslaviji, skoro zmerom v boju. Ali more katera druga dežela pokazati kaj enakega?

Kaj pa jugoslovanska vlada? Je brez programa toliko, da jo morajo celo zaveznike vlade drezati, češ, povejte no, kakšen je vaš načrt za povojno ureditev Jugoslavije?

Ko je neki časnikar vprašal neimenovanega predstavnika jugoslovanske vlade, čemu ne sprejmejo v režim tudi kakega reprezentanta partizanov, češ, da se on vendar največ tepejo z Nemci in Italijani, mu je odgovoril: "Kaj pa mislite, partizane — hm, to bi bilo toliko kot če bi vzeli vi Browderja v kabinet."

In da je mešanica še večja, imamo poleg vseh politične rovaše, ki s svojim šovinizmom skušajo podreti še tisto malo kar se je dosedaj sezidalo. Njim je celo ubežna jugoslovanska vlada preveč "revolucionarna".

Vojna

Ta je še vedno na nitkah, v zraku ali kakor že hočemo reči. Strahoviti letalski napadi na nemška industrijska in pristaniška mesta, in na slične italijanske centre se nadaljujejo.

Nemci izgubljajo tudi na morju, s svojo ofenzivo podmornic, kakor je povedal Churchill. In tudi Kitajci japonske napade uspešno odbijajo.

V Evropi vlada velika napetost. Vsak moment pričakujejo zaveznikiškega napada na kontinent. V Rusiji se bitke nadaljujejo večinoma v zraku. Obe strani pa sta pripravljene na spopad.

V Franciji tudi ni še vse jasno. Spor med de Gaulleom in Giraudom je navidezno končan, a se koj naslednje jutro znova prične. Kot izgleda, sta ameriška in angleška vlada na strani Girauda; On je katoliški rojalist, star vojak in dober Francoz.

Tudi de Gaulle ni revolucionar in celo o njemu trdijo, da ima monarhistične tendence. Toda on je strateg in vojaški ekspert mlajše šole in novejših idej. Ako bi bil francoski generalni štab sledil njegovim nasvetom, bi se danes zgodovinska Francije nedvomno precej drugače pisala. Znano je, da se je de Gaulle med vojno zelo dobro boril, četudi je bil postavljen v ozadje. Poznan je posebno vsled svoje nekompromisne odločnosti. On zahteva, da se morajo vsi vichyski privrženci (Petainove-Lavalove) vlade, katere je toliko časa protežiral naš državni departement, iztebiti iz francoske armade v Afriki in iz političnih služb v francoskih kolonijah. Uspej je še precej dobro, ker francosko ljudstvo je na njegovi strani. Toda namesto njega je predsednik Roosevelt povabil sem generala Girauda.

Naši sosede (nadaljevanje)

Program sinarkvistov je že dokaj star. Betty Kirk piše v svojem članku o njemu dokaj obširno. Gibanju načeljujejo reakcionarni aristokratski intelektualci, ki večinoma spadajo k španski falangi (fašistom). Članstvo tvorijo največ Indijanci, ki so večinoma nepismeni. Kot vsako fašistično gibanje, ima tudi to poseben požrd, dena roka položena čez prsa od desne na levo, tako da prsti gledajo čez levo ramo. Zastava je bel krog na rdečem polju in v sredi je zemljevid Mehike s črkami P. N. S. (Partido Nacional Sinarquista). Okinčani s temi zastavami in sličnimi okraski na rokavih marsirajo po deželi, kričaje, "Fe y Patria! Viva Cristo Rey!" (Za vero in domovino! Zivel Kristus kralji!).

V svojem listu El Sinarquista pozivajo pristaše na mučeniško smrt za odrešitev Mehike. Treba jo je oteti pred boljševiki, pred nevarnostjo revolucije, jo zavarovati pred "gringos!" (Američani), protozidariji, protestanti in Zidi.

Omenjeni list je pisal 23. maja med drugim: "Naš cilj je katoliška vera, španska tradicija, dom, vas, hierarhija, katoliški politični red in splošen dobrobit."

S tem gibanjem sem se seznanil, ko sem bil v Mehiki leta 1940. Mehiki delavski voditelj Lombardo Toledano ga mi je omenil in pojasnil njegovo stremeljenje. Takrat je bila volilna kampanja za predsedniške kandidate. Sinarkvisti so se potegovali za svojega ljubljena kandidata Juana A. Almazona. Namen tega gibanja

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Tole mi ne gre v glavo?

Čemu se čitatelji kapitalističnih listov saj toliko ne zgražajo nad goljufivimi korporacijami, ki odirajo zvezno vlado za milijone dolarjev, kakor se zgražajo nad premogariji, ki ne zahtevajo drugega kot dostojno mezo, to mi nikakor ne gre v glavo.

POVESTNI DEL

TONE ČUFAR:

Gospod in ušivec

1

Vlado Grasel, najbolj gosposki jetnik v skupni celici na koncu hodnika, je bil zanimiva, skrivnostna prikazen. Pri jetnikih je takoj zbudil pozornost. Bilo jih je okrog trideset. Čepeli so po tleh, največ ob zidu kakih pet metrov dolge in nekaj čez tri metre široke sobe. Nekateri so tudi stali. Orožnik je odprl vrata, jezno pogledal in trdo zaklel.

"Na svoja mesta!"

Večina stoječih je počenila, še preden je kaj znil. Tišina. Vlado je nerad prestopil prag. Bil je pravo nasprotje razcapanih, zamazanih in največ pokvečenih, prihuljenih postav: visok, nad vse lepo rascen, očrnan v obraz, z valovitimi lasmi in v čisti, elegantni obleki. Orožnika je minila potrpežljivost, nagnal ga je naprej in zaloputnil vrata.

Iz mrke množice arestantov se je dvignil močan fant, sobni starešina Rajko. Pokazal je na vrata in negotovo zapovedal: "Sezujte čevlje! Tam je prostor zanje."

Vlado se je ozrl okrog sebe. Na eni strani vrat je stala okrušana posoda za pitno vodo, zraven nje zamazana pločevinaasta čaša; a na drugi strani kup najrazličnejših švedrov, opank in nekaj dobrih čevljev. Vlado se ni sezul.

"Če smo vsi bosi, naj bo še on!" se je oglasil nekdo pod oknom.

Mnogi so pritrdili in čakali, kaj bo storil starešina. Med njimi je bil šele nekaj dni. Na zapore se je dobro spoznal. Cenil je starešinsko čast in se je brž dokopal do nje. Lahko je komandiral nad vsemi, odredil pospravljača sobe, kupoval za vse cigarete in pičle približke, mešetarij z oblekami in delal tiste male dobičke, ki so možni celo tam, kjer manjka čikov in je kosček sira že velik približek. Ni se mu bilo odbró zameriti. Pred gosposkim človekom je odpovedala njegova korajža. Morda je vohal koristi in si ni maral podreti mostu do njih.

"Povsod na svetu je dvojna mera," je zagodrnjal upogujen in suh rudar, ki je odgonosko potoval v rojstno občino. S starešino sta si bila kakor pes in mačka. Sprva se mu ni pokoril, a Rajko ga je ukrotil z nekaj krepkimi udarci. Poslej je moral vsaj vsak drugi dan ribati kibo.

Starešina se sprico gospoda ni menil za njegovo godrnjanje. Odrinil je nekaj ljudi, da bi Vlado lahko sedel. Gospod je pa odkimal. Večkrat je pokukal skozi lino v vratih, se poslanjal na podblijih in ko se je že dodobra utrudil, si je poiskal edino mesto, ki je nekoliko odgovarjalo sedcu. Na pločevinasti posodi v kotu je prečepel dolge ure in si tiščal robc pod nos. Ko so nekateri

prijele naravne potrebe, je šele spoznal, kam se je posadil.

Jetniki so se pomenkovali in tudi njega zvalili iz molka. Pozanimal se je za navade v zaporu. Najbolj ga je skrbelo, da ne bo ostrizen. Svetovali so mu, naj se prikrje. Neprestano si je gladil lepe kodre. Zanimal ga je način zaslivanja. Jetniki so mu vedeli povedati različne zgodbe, da se je kar zamislil. Spraševali so ga, zakaj je cepnil med nje, pa niso zvedeli nič določnega.

"Iz Švice je prišla nekakšna tiralica za mano," je govoril zviška. "Pri stricu sem zvedel zanje, se takoj pripeljal sem, da poizvem, kako in kaj, pa so me pridržali. Sam sem radoveden, kaj hočejo."

"O, boste že zvedeli, ni se vam treba bati," ga je dvomno potolažil Rajko.

V celici se je stemnilo. Orožnik je od zunaj prižgal luč, odprl vrata, da so natočili vode, zaukazal mir in spet zaklenil. Jetniki so se zleknil po tleh, kakor je kdo vedel in znal. Vlado je sezul čevlje in se nerad spravil med nje. V počasnih nočnih urah je semintja zadremal, počitka mu pa trde deske niso dale. Vse ga je bolelo. Z obračanjem si ni nič pomagal. Če se je dvignil, so speči sosedi raztegnili ude in mu zavzeli prostor.

Proti jutru je kazalo, da bo trdno zaspal, a so naglani v sobo nove aretirance. Legli so vse križem. Tudi na Vlada se je zvalil smrdljiv dedec. Nič se ni zmenil za njegove ugovore. Kmalu je zagrcal. A dva druga pijanca sta rogovčila toliko časa, da ju je Rajko pošteno namlatil. Vlado je prišel ob spanec, starešini je potohlil, da ga skrbe prihodnje noči, in mu ni verjel, da se bo kmalu vsemu privadil.

"Ej, če ljudje prestanejo po deset, po dvajset let v ječah," je menil starešina, "tudi vi, počakate, da uredi, kar je treba. Začetek je pa povsod nereden."

Rano zjutraj so se vsi spravili pokoncu. Rajko je spet dal rudarju kibo, naj jo poriba, dva druga je odredil za pometanje. Potem so zarožljali ključki in na hodnik so se gnetli ljudje iz številnih celic. Smrad je udaril iz njih, Vlado je komaj prišel na tlakovano dvorišče, kjer je srkal svež zrak. Bilo je mrzlo in temno. Jetniki so se zvrstili v krog, mnogi so se tepili za prostor v umazanem, obupno zanemarjenem stranskišču, nekateri so se pa umivali pri vodnjaku. Gospod se je izogibal odvratnih, na čudne načine zakrpanih revežev in se nagonsko bližal ljudem v čednih oblekah, ki jih ni manjkalo. Kakor ometičen je hodil v krogu, gledal pisano jetniško kompanijo in zmajeval z glavico.

"Noter!" je zaukazal orožnik.

Kompanija se je vsula z dvorišča, se prerivala po hodniku in polnila sobe. Vlado je moral prehitro nazaj, zdaj je desetkrat teže stopil v celico kakor prvič. Sezul je čevlje in počenil k zidu. Čez kakšno uro je zažvelo na hodniku, spet so odprli vsa vrata.

"Tiho!" je zapovedal Rajko in stopil v vežo. "Kogar pokliče, naj se ne obotavlja."

Na drugem koncu hodnika, ob izhodu, je nekdo glasno klical imena. Vse je napeto prisluškovalo. Kdor je bil poklican in se ni še v tisti sekundi znašel pred vrati, ga je starešina zgrabil za vrat in sunil ven. Marsikdo je lovil švedre ali ni prav čul, pa je občutil Rajkovo pest.

"Grasel Vlado!"

"Tukaj!" je zavpil Vlado, si brž nataknil čevlje, pogladil lase, a so že kričali nad njim, naj se podviza, naj ne bo kakor kmečka nevesta.

Izklicali so še nekatere, potem so zaprli celice in nekaj časa je bila v njih prijetna prostornost, da so se preostali jetniki laže razgibali. Mnogi od izklicanih se sploh niso vrnili. Vlado je pa nekam zadovoljen prišel nazaj.

"Prekontrolirali so osebne podatke," je pojasnjeval sam od sebe.

"Zaradi kosila, da vas ne zgreše," je šaljivo pripomnil sofer Januš. Mož je sedel v luknji, ker je zavozil v neki plot in ni mogel plačati globe.

"Kaj pa dajo dobrega?" je zanimalo gospoda.

"Pečenko!" se je oglasil rudar.

"Naj bo kar hoče, samo da me niso ostrigili."

"Dan še ni pri kraju," je menil starešina. "In kar se ne zgodi danes, se lahko jutri. Navadno vse ostrigejo, le redki se izmuzne."

"To vem že od včeraj!" ga je zavrnil in se predal razmišljanju. Gledal je po glavah. Marsikdo je nosil balin.

Čez čas je prišel orožnik.

"Snemite pokrivala!"

Razoglavili so samo zrl vanj, drugi so neradi ubogali. Orožnik je pogledal vsakega posebej, napeta tišina je prevladovala v celici, potem jih je skoraj polovico pokazal in je tudi proti Vladi iztegnil roko.

"Z mano!"

Šli so in se pozneje posamič vračali. Gologlavi in s čudnim nasmeškom. Tudi Vlado se je skušal smehljati. Neprestano se je opitaval po balinu, rad bi se videl v oknu in ni verjel tovarišem, da je še zmeraj fant od fure. Rudar se mu je škodljivo nasmihal in je zamrmral sosedu:

"Mislim sem, da je samo smrt pravičina, pa so včasih tudi orožniki. Naj bo za vse enako!"

Vlado je nemirno hodil po celici.

"Kaj poreko prijatelji in drugi ljudje?" se je spraševal in se obračal k tovarišem na tleh. "Toliko sem poznan, zdaj naj pa naenkrat nosim pečat zapora. Gotovo ste že kaj čitali o meni. Neštetokrat sem zmagal pri plavalnih tekmah, v tenisu. Listi so objavljali slike..."

"Vse lahko," je menil Rajko in ga vprašal po imenu, ki si ga ni bil dodobra zapomnil.

"Vlado Grasel," je važno poudaril gospod in se čutil topim obrazom. Nihče ga ni poznal, niti tisti ne, ki so spraševali vsakega novince za časopisne novice. Gospoda je malce potrla, da se je tako zelo utel, nemirno se je sprehaljal in se za spoznanje razburil.

"Najbrže niti oni gori ne vedo, s kom imajo opravka. Še žal jim bo, da so me ostrigili! Ko zvedo moji, kje sem, se že zavamejo zame. Stric je gozdni nadsvetnik, krstni boter poslanec, dosti jih imam, ki kaj velja in lahko intervenirajo v moj prid. Samo do uradnika naj pridem!"

Ves dopoldan je napeto čakal zaslivanja. Vzlic nestrpnosti pa ni izgubil oblasti nad sabo. Jetnikom je postajal

JAPONSKA FRONTA ne vzbuja toliko zanimanja kakor vojna zoper Hitlerja, a naši vojaki, pa imajo na nji nič koliko težav. Gornje je slika z otoka Attu pri Alaski, ki so ga nam vzeli Japanci, pa so ga te leto Američani iztrgali nazaj v svojo posest.

zmerom večja uganka. Spraševali so ga o politiki. Na vse je odgovoril in kmalu izavohal, da ni napačno igrati političnega jetnika. V zvezi s Švico je zelo lahko namignil, da ga najbrže sumijo političnih, morda tudi špijskih pregreh. Zaprte klateže je mikalo pripovedovanje o visokih družbah in znamenitih pustolovcih, o špijskih svetovne slave.

Orožnik je prignal jetnika z veliko košaro hlebecev, vrge vsakemu po enega in se napolnil v druge celice. Vlado se je takoj polotil kruha.

"Počakaj juhe in pečenke!" ga je opominjal rudar.

"Ali bo res kosilo?" se je go-

spod obrnil k drugim.

"Da, če vam ga kdo prinese od zunaj," mu je pojasnil sofer Januš.

Proti poldnevju so dobili nekateri tople jedi, najboljše kosilo je imel sofer. Nekaj ga je odstopil Rajku in tudi gospoda je povabil k sebi. Vlado se je boril sam s sabo, napelsed je pa odkimal, češ, da je za zdaj sit. Vendar se je odtlej največ držal v Januševi bližini in si je tudi ležišče uredil ob njegovi strani. Janušu je godilo gospodovo tovarštvo. Drugi dan ga je dobro pogostil, a skrivnosti, zakaj drže gospoda v zaporu, pa ni dognal.

(Dalje prihodnjič.)

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Piše CHARLES POGORELEC

Naši agitatorji so bili v zadnjih treh tednih prilično aktivni, toda glavno delo, to je, naša kampanja za 1000 novih naročnikov, se šele pričenja. Omenili jo bomo nekoliko ob koncu te kolone.

Prvi, ki se je zglasil po naši zadnji objavi te kolone, je bil **Anton Gorenc** iz Springfielda, Ill. Obnovil je naročnino za svojo mater v Fort Smithu, Ark. Pravi, da je ona že zelo v letih, a Proletarca še rada čita, samo rada bi videla, da bi bolj pogostoma izhajal.

Joseph Krmel, Burgettstown, Pa., je poslal novice za Majski glas in oglase v njem, provizijo pa je prepustil tiskovnemu fondu.

John Rupnik, New Market, N. J., je obnovil naročnino, in kot je njegova navada, priloži dolar v tiskovni fond.

Enako je naredil tudi **John Kruzich**, Winamac, Ind. On je kraškega rodu. Proletarca rad čita.

Anton Zornik iz zappadne Penne je poslal 9 naročnin ter obračun za mesec junij. Pravi, da bo zdaj za en čas pleskar doma, toda ne hitlerjeve sorte. Ko to delo skonča, se poda spet na agitacijo po naselbinah.

James Dekleva, Gowanda, N. Y., je poslal 2 naročnini in \$1.10 v tiskovni fond. James je fejest dečko, le malo preveč črno gleda včasih.

Naš stari **John Marolt**, West Mineral, Kans., je poslal dve naročnini. Provizije ni vzel nobene, pač pa še sam poslal dolar v tiskovni fond.

Martin Judnich, Waukegan, Ill., je poslal 7 naročnin in dolar tiskovnemu fondu, ki ga je prispeval z obnovo svoje naročnine **John Simčić**.

Tudi **Jože Ješ**, Warren, O., se je spet oglasil in poslal 4 naročnine. Za svoje delo si je vzel le poštno stroške.

Joseph Snoy, Bridgeport, O., je poslal članske prispevke za klub "Naprej" št. 11 JSZ in zraven \$3.75 v tiskovni fond.

ki jih je zbral med sodrugi na klubovi seji.

Mary Fradel, Latrobe, Pa., je obnovila naročnino in zraven priložila tudi eno novo. Provizijo prispeva v tiskovni fond.

Pri nas doma so bile naše aktivnosti sledeče: **Upravnik** je dobil 20 naročnin, **Luka Grosler 2**, **Angela Zaitz 2**, klub št. 1 JSZ pa je dodal od veselice 28. marca v korist Proletarca še \$39.19 v tiskovni fond. Vsega skupaj od te veselice je klub prispeval v tiskovni sklad \$319.18.

Iz Clevelanda, O., je poslal **John Krebel** 16 naročnin in \$5 v tiskovni fond. V isti namen je prispeval \$5 tudi naš stari znanec **Jože Kunčič**. Poslal jih je zanj **Frank Barbič**.

John Zornik, Detroit, Mich., je poslal 8 naročnin ter prispeval \$1 v tiskovni fond. Pravi, da je bilo potrebno začeti s kampanjo za 1000 novih naročnikov. Zeli, da se je aktivno udeležile vsi stari zastopniki. Upam, da bomo v to svrhu dobili obilo opore tudi od drugih naročnikov. Na ta način bi ne bilo poteškoč privedi kampanjo do uspešnega zaključka še pred koncem leta.

Martin Gorenc, Imperial, Pa., je obnovil svojo naročnino ter prispeval dolar v tiskovni fond in naročil družinski kolektor, katerega je k sreči še dobil.

Naročnino je obnovil tudi **Mike Krofina**, Johnstown, Pa., ter prispeval dolar v tiskovni sklad, dva pa za ruski vojni relief.

Frank Stih, Sheboygan, Wis., je poslal 6 naročnin in novice za Majski glas. Provizijo je dal tiskovnemu skladu. Pravi, da je zelo zaposlen, toda skušal bo napraviti v sedanji kampanji za 1000 novih naročnikov kolikor največ bo mogel. Upa, da se bodo kampanji odzvali tudi drugi naši somišljeniki tam, kot so **Anton Debevc**, **Anton Zorman**, **Jack Rupnik** in drugi, ki so bili včasih aktivni v našem gibanju.

Edward Tomsich, Walsenburg, Colo., je poslal \$5 v tiskovni sklad v prid tekoče kampanje. Pravi, da mu je žal, ker radi boleznini ne more okrog, da bi dobil tudi kaj novih naročnikov. Prijatelju in sodrugu Edwardu Tomsichu naše iskreno sočutje z željo, da postane kmalu spet čvrst in zdrav dečko.

Frank Cvetan, Tire Hill, Pa., je poslal dve novi naročnini.

Louis Barborich, Milwaukee, Wis., je poslal še dve naročnini in obračun za mesec junij. "Ker se ne bom radi zaposlenosti mogel aktivno udeležiti kampanje za tisoč novih naročnikov, prepuščam provizijo tiskovnemu skladu," pravi v pismu. Škoda, da se je tako zgodilo z Lojzeto. Toda v Milwaukeeju imamo lepo število naročnikov in dobrih somišljenikov, pa upamo, da se jih bo dobilo nekaj, ki se bodo zavzeli za sedanjo kampanjo, saj se gre za obstoj edinega socialističnega lista med nami.

Jacob Bergant, Lisbon, O., je poslal 3 naročnine in kaj laskavo priznanje listu.

Math. Bizjak, West Park, Cleveland, O., je poslal \$3. V pismu pravi: "Pošljite mi en izvod Majskega glasa, drugo naj gre v tiskovni sklad. To vam pošiljam, da ne boste mislili, da ne mislim na vas in na svoje dolžnosti napram delavski stvari."

John Teran, Ely, Min., je poslal 3 naročnine.

Kar se tiče naše kampanje za tisoč novih naročnikov, je šele v povoj. V to svrhu smo se obrnili na vse naše zastopnike. Pisali pa bomo še mnogim drugim za sodelovanje. Če se bomo vsi dobro zavzeli, nam ne bo težko kampanjo zaključiti z uspehom še pred koncem leta.

Nekateri so se že odzvali. V uradu se je takoj po klubovi seji, na kateri je bilo poročano, da je kampanja v teku, oglasil **John Chamazar** iz Chigaga. Lotil se je dela takoj in rezultat je bil 8 novih naročnikov. Iz severne strani je poslal dve novi naročnini **John Turk**, upravnik je dobil 4 obnovljene naročnine, **Frank S. Tauchar** pa 2 novi, 4 obnovljene ter en oglas za v list. **Angela Zaitz** je dobila dve obnovljeni naročnini.

Iz Clevelanda, O., je poslal \$5 **Math. Petrovich**, da saj na ta način pomaga v tej kampanji. Istotako **Edward Tomsich** iz Walsenburga, Colo. In da ne pozabim: pred nekaj dnevi se je oglasil v uradu **Jože Menton** iz Detroita s soprogo. Ker ne bom mogel kaj storiti v kampanji, bom pa prispeval nekaj v tiskovni sklad, je omenil. Poželi je na mizo desetak. "Iz tega si vzemi \$3 za naročnino, drugo naj gre v tiskovni sklad."

Joseph Jelerčić, farmar iz Willarda, Wis., je obnovil naročnino, in ker je list v denarnih potežkočah, je dejal, po-

šljem ob enem še \$2 v tiskovni sklad.

Max Martz, Buhl, Min., je poslal novice za Majski glas, katerega je naročil za svoje prijatelje **Anthony E. Gnezda**, **Kinney**, Minn., in druge. Dodal je še kvoder v tisk. fond. V kratkem se misli podati na malo agitacijo za tistih tisoč novih naročnikov, pravi **Maks** ob zaključku svojega pisma. Upamo, da bodo enako voljo za sodelovanje pokazali tudi drugi naši somišljeniki po železnih in drugih okrožjih Minnesote.

O izgrelih zoper črnce

Detroit, Mich. — Blizu konca minulega meseca je bila množica v našem mestu tako vzneta, da je izgledala kot nekakšna "druga fronta".

Ljudje so se tepili po cestah, streljali, razbijali trgovine, prevračali avte in jih zažigali.

Kako je do tega prišlo, je težko ugotoviti. Bržkone se je kaj kuhalo za kulisami, kar mi ne vidimo. Razume se, da se beli in črni nimajo radi. Zadnje čase se je naseljevanje črncev v to mesto zelo pomnožilo. Imeli so prilično protekcije mestne oblasti, tovarne pa so jih rabile in uposlile. Marsikomu se to ni dopadlo, posebno ne onim belcem, ki so iz južnih držav, in teh je mnogo v našem mestu. Oni sovražijo črnce. Nekoliko podrežati je treba, pa vzkipi. Najprvo so se dogodili nekakšni pretepi s pobalini, ki so se izzivalno oblekli v "zoot suits".

Nato je nastal boj med mladimi fanti, belimi in črnimi v East Wood parku, kjer imajo različna razvedrila.

Beli so videli, da si tudi črnci žele zabave, in smatrali, da skušajo okupirati njihov park.

Izgrede so se pričeli z netenjem govoric. Raznesla se je vest, da je neki črnc posilil belo žensko. Med črnici pa je krožila govorica, da so belci vrgli zamorko z otrokom vred z mostu Belle Island in sta oba utonila.

To je črnce skrajno razburilo, na drugi strani bele ljudi, in začeli so se boji povsod, kjer so bila večja ali manjša selišča črncev.

Časopisi so potem poudarjali, da ni bila ne prva, ne druga vest resnična, ampak nezavedna masa je pa le razgrajala in izgubila kontrolo nad sabo.

Posledica je 34 mrtvih (več črnih kot belih), čez 700 resno ranjenih in ne vem koliko pa je bilo poslanih v zapore, ker so bila poročila o tem v navzkrižjih.

Ker policija sama ni bila kos izgredom, so ji po par dneh pomagali z vojaštvom. Tako je nastal spet red in mir v našem mestu.

Izgledalo pa je slabo tudi še v nekem drugem oziru. Zamorski vojaki v Camp Custer so se navdušili za invazijo v Detroit braniti svoje starše, brate in sestre pred "belo drhaljo". K sreči so jih v kempi pravočasno disciplinirali, drugače bi se ta tragedija završila morda še bolj žalostno kot pa se je.

Možno je, da so ta pokolji podnetili tej deželi sovražni agenti, namreč provokatorji v službi osištca. Njihovo edino upanje je, da če nam ustvarijo nered v produkciji, bo zmaga njihova.

Nadejamo se, da do kaj takega ne pride.

Prvo leto skoraj nismo vedeli, da smo v vojni, a sedaj jo pa že občutimo. Morda ne povsod in vsi na enak način, a dotipala nas je in nas bo grabila bolj in bolj.

Sedaj pa k zadnjemu odstanku. Proletarec oglašja kampanjo za svoje razširjenje. Je vreden podpore. Vsak napreden delavec si ga naj naroči. S tem bo postal podpornik lista, ki od vsega začetka poštno zastopa koristi delavnega ljudstva. — **Rudolf Potochnik**.

Bombe ne prizanašajo

Nemci se zelo zgražajo nad angleškimi in ameriški "barbari", ker so porušili slovito katedralo v Kolinu.

V Londonu odgovarjajo, da tega niso storili namenoma, dočim pa so nemški letalci v napadnih na angleška mesta bombardirali zgodovinske stavbe "po načrtu".

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWDALE AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

.. KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ..

KOMENTARJI

Ameriški Srbi so bili na svojem nedavnem zboru v hotelu La Salle v Chicagu tako nacionalistični, da so obsodili jugoslovansko zamejno vladu v Londonu, češ, da ni dovolj predstavnica Srbov. A Hrvati pa pravijo, da je v bistvu le srbska vlada, ne pa jugoslovanska. Tudi v reorganizirani vladi je deset Srbov, dva Hrvati in dva Slovenci.

Častna predsednica srbskega narodnega obrambnega odbora v Ameriki ("polkovnica" Ruth Mitchell) se v svojih govorih, intervjujih in člankih zelo huduje nad Louisom Adamičem. V odprtem pismu Elmerju Davisu ga označuje za "komunisto", sovražnika Srbov in za "komunističnega komisarja" bodoče Hrvatske.

Sestanek v Pittsburghu za ustvarjanje edinstva med Jugoslovani, ki ga je sklical SANS, je bil po mnenju Srbov fiasko. Par Srbov, ki so se ga udeležili, niso zastopali nikogar razen sebe, pravijo v srbskem narodnem obrambnem odboru, kar pa je bilo tam Hrvatov, imajo pa tudi vsi "maslo na glavi". Ako bi Srbi in Hrvati v Ameriki razumeli, kako smešni so v svojem spletkarstvu in denunciranju drug drugega, morda bi se spame-tovali.

Ruth Mitchell trdi, da so Hrvati prežeti habsburškega strupa in da so oni glavni, oziroma edini povzročitelji padca Jugoslavije. "Jaz vem, bila sem tam," vzklika v enemu svojih člankov. Vojski hrvatske narodnosti so vrgli orožje proč tisti moment, ko je Nemčija udarila v Jugoslavijo, nato ga z dovoljenjem Nemcev pobrali nazaj in ga namerili v Srbe, pravi "polkovnica" Ruth. To so nevarna ščuvanja. Ameriški vladi priporoča, naj na Hrvate pozabi in Srbov pomaga, ker le oni so naši zavezniki in le njihova armada bo nam v pomoč, kadar zavezniki invadirajo na kontinent.

Miloš Trifunović, ki je predsednik jugoslovanske vlade, je v hrvatskih krogih smatran za pristaša pansrbskih teženj in za nasprotnika ideje federativne Jugoslavije. V svoj kabinet je imenoval desetorico Srbov; vsi važni portfelji so v njihovih rokah. Izmed dveh Hrvatov je eden že izstopil iz vlade. Imel je portfelj "za šume in rude". Angleški minister vnanjih zadev Anthony Eden si je prizadeval rešiti to večno jugoslovansko ministarsko križco z dobrimi nasveti, a mu spet

ni uspelo. Najboljše bi bilo, če bi Anglija tej komediji storila konec in kratkoma izjavila, da naj po vojni Jugoslovani sami odločijo kako si hočejo urediti svojo deželo.

ONA (Overseas News Agency) poroča k temu, da sta dva Hrvata, ki sta vstopila v Trifunovićev kabinet, to storila samo v namenu rešiti načelno edinost države — v očeh zaveznikov in v očeh hrvaškega naroda v domovini. "Kljub temu pa sta si popolnoma na jasnem, da je premoč pansrbskega vpliva v tej novi vladi popolna in izrazita." Hrvatski politik, ki ga je vprašala za mnenje, pravi nadalje:

"Zelo zanimivo je dejstvo, da so pansrbski elementi izločili iz vlade prejšnjega ministra za delo Budisavljevića, predsednika srbske demokratske stranke na Hrvaškem, v kateri se nahajajo skoro vsi na Hrvaškem živeči Srbi. Ta stranka se je bila pridružila dr. Mačeku v njegovem odporu napram beograjskemu centralizmu.

"Budisavljević je bil trmast nasprotnik pansrbskih tendenc prejšnje Jovanovićeve vlade in njenih nedemokratskih in diktatorskih metod. Izločili so ga iz vlade brez dvoma radi te opozicije ter so s tem prekršili načelo, da morajo biti v vladi zastopane vse stranke.

"Pričakuje se sicer, da bo nova vlada izdala deklaracijo v prid federativnemu in demokratskemu sistemu vladanja v Jugoslaviji, toda Hrvati dvomijo radi srbske premoči, dali bo novi kabinet tudi zares ravnal v soglasju s temi načeli. Mnogo bolj verjetno se jim zdi, da se bo pansrbska in proti-hrvaška politika nadaljevala s še večjo silo in še bolj hipokritično."

Pripomnil je tudi, da bosta zopetna navzočnost generala Draže Mihajlovića kot ministra vojne in splošni pansrbski značaj nove vlade brez dvoma partizane v Jugoslaviji neprijetno iznenadila. Toda, je dodal, predstavniki hrvaškega naroda bodo tudi nadalje priporočali, da se v domovini brez odloga nadaljuje boj vsega naroda za osvoboditev rodne zemlje.

Prerekanje v nekaterih slovenskih listih zaradi načina smrti pokojnega urednika Glasu SDZ je bilo smešno in ne vredno trditve, da smo ameriški Slovenci kulturni ljudje.

Predsednik Roosevelt se je potožil nad ameriškim časopisjem, ker potvarja novice, hujše in slepomišli. Socialisti to

TEHNIČNA VOJNA si je iznašla metode, o kakršnih se vojščakom v starih časih niti sanjalo ni. Gornje je alika iz džungle nekje na Pacifiku, ko ameriški marine prodirajo na japonske postojanke.

resnico pripovedujejo že leta in leta.

V Bolgariji so rabili zelo zaposleni z obešanjem upornikov in sabotažnikov. Ako se bo vojna pravilno končala, bo čas, da pride tudi izdajalska bolgarska vlada na večala.

Premogariji so razočarani, kakor so bili že dostikrat prej, a sedaj pa še posebno radi tega, ker se jih oglašajo za nezveste stricu Samu. Ameriški kapitalizem si jih je imenitno privoščil. Enó zvesto pa vendarle imajo. Tudi sovražniki njihove unije so jim priznali, da je njihovo delo izredno važno.

Sodnik Wiley B. Ruthledge pravi, da bodo usodo sveta odločile Zed. države. On ni edini, ki tako mislijo. Pozabljajo, da imata tudi Anglija in Rusija nekaj besede. In pa, da smo v ravnanju s svetovno usodo dali zelo slab vzgled z darianizmom.

V Braziliji so obsodili bivšega nemškega veleposlanika Kurta Pruefferja na 25 let zaporu vsled špijonaže. Kazen ostane le na papirju, ker je brazilska vlada Pruefferju že davno dovolila, da jo je popihal v Berlin.

Anthony Eden je dne 30. junija spet zapretil Italiji, da bodo Angleži bombardirali Rim, kadar se jim bo zdelo vredno in potrebno. Čemu pretiti? Udarite!

Japonski diplomati se baje zelo prizadevajo pridobiti Rusijo za sklenitev sepačnega miru z Nemčijo. "Čemu se izčrpavate Angliji in Ameriki na ljubo, namesto da se bi obrnili proti skupnemu sovražniku?" To so notke tokijskih gosli. Poročila o tipanjih za separaten mir med tema dvema deželama prihajajo že dolgo iz Stockholma, Berna, Ankare in tudi iz Londona. Nekaj resnice je v njih. Namreč, Nemčija bi rada mir z Rusijo, in pa velik del ruske zemlje v nagrado. Moskva "ponudbe" odklanja. A zavezniki store dobro samemu sebi, če ruske potrebnosti ne nategnejo preveč.

Kongresnik Dies si je vzel po razpustu kominterne nekaj počitka in obljubil celo razpust svojega kongresnega odbora za preiskovanje "neameriških" aktivnosti. Pa se je premislil in sedaj preiskuje vzroke plemenskih izgrediv v Detroitu in drugje. Ker je iz Texasa, bi jih lahko poznal brez vsake preiskave.

JHPD spet dobro uspelo

Chicago, Ill. — Jugoslovansko hranilno in posojilno društvo je sklenilo, kakor poroča tajnik Donald J. Lotrich, prvo polovico tega leta z velikim uspehom.

Vloge so narasle na pol milijona dolarjev. Obresti nanje pa znašajo (optional savings shares) štiri odstotke, kar je v teh časih sijajno obrestovanje.

Urad te ustanove je na 2610 S. Lawndale Ave.

Vojni bondi in znamke so vloga državljanov v svojo deželo.

Barbičovo pismo

Cleveland, O. — Minilo je ravno leto dni, ko sem bil v Detroitu pri Petru Benedictu, Andrew Grumu, in pa pri Mary Bernikovi. Ako bi v istem času spet letos obiskal Detroit, bi se morda znajdel v bolnišnici s črnim očesom.

Torej je bilo dobro, da sem se obrnil proti jugu do "Spiceburga", od kjer sem se po nekaj dneh srečno povrnil in lenaril v tej vročini. Nisem pa pozabil, kako peklensko me je zeblo, ko sem šel do postajališča, da vjamem bus. To omenjam ob čitanju o izgrediv med belci in črnici, in pa ker me je v to domislila tudi kartica upravnika, ki pravi med drugim: "Veš, Charlie ti to ne piše zato, ker bi bil jezen nate, pač pa da ima vzrok kaj pisati. In pa da boš vedel, da za vročino pride mraz, ki ravno tako reže kakor oni v starem kraju za kozolcem. (Torej kar sem dobil sedaj, sem po zimi zaslužil.) Skoro sem ti počitnice v Penni nevoščljiv, ker jih sam ne morem imeti."

Well, on ve, da mi jih ne zavida, ker si jih vsakdo zasluži, kakor jih on.

Pa se vrtno k problemu plemenskih izgrediv, o katerih piše Proletarec v uvodniku dne 23. junija. Lansko leto sem o svojih vtisih v Detroitu poročal v Prosveti. Za takrat sem naglašal težkoče, ki se primerjajo belopoltnikom, ako se črnici naseljujejo okrog njihovih posestev. Seve, uredniki, posebno naših slovenskih listov, ne poznajo vseh teh ogražanj za belopoltnega delavca, ako se črnici naseljujejo okrog njega. Ko sem se vrnil domov, sem slučajno obiskal napredno, izobraženo družino, ki mi je takoj po mojem takratnem dopisu potrdila, da sem bil v pravem. Ne da bi vedel, mi je bilo šele potem pojasnjeno, da ima tudi ona takega sosedo, o katerem se lahko reče, da je še precej izobražen. Ampak če hoče sosed dobiti posojilo od bančnega zavoda, zastoj bi trkal na vrata. Kaj potem, če bi se tak posestnik skušal iznebiti svoje trdo prizgane hiše? Je bi le kdo kupil? Ali pa morda "črni vrag", kakor so rekli včasih Hrvati v Jolietu (slišal sem jih 1. 1909, ko sem bil tam). Koliko pa je teh črnih delavcev, ki si znajo toliko prihraniti, da bi živeli kakor belopoltni ljudje?

To so dejstva, čeprav bi mi kdo zameril ta izjavjanja. Niso nobena šala, zato pa imajo te stvari tudi toliko opraviti s plemenskimi izgrediv. Vzemimo za primeru Slovenski delavski center in poslopje SNPJ v Chicagu. Recimo, da bi bil tempel prostozidarjev, ki je tik za Centrom, cerkev zamorec in pa vaš sosed na levi in desni zamorec. In pa da bi bil Bergerjev hotel pod upravo Robinsonovega-Krusue Petka. Koliko uslužbencev SNPJ bi tam jedlo Aunt Jemina's Buchwheat cake? Menda mi ni treba še dodajati, koliko bi bilo poslopje vredno z nasprotno policijsko postajo vred.

Torej pomislite nekoliko, predno se vam zasmilijo plemen

mena drugih barv. Čemu so se tam dogodili ti boji?

James Scott je podaril Detroitu Bele Island, ki obsega kakih 1.200 akrov. To je mestni park. Kot povsod, so si tudi tu lastili v njemu prednost belci.

Ampak isti kapitalisti, zoper katere tako zabavljam, so storili isto kot njih predniki v južnih državah. Najemajo jih ne iz ljubezni do človeškega bitja, ampak ker se jih laglje izkoriščati. Kar se dogaja v Detroitu, velja tudi za druga mesta.

Povem vam, da nikakor ne odobram, da se v Clevelandu meša celo na poulični belopoltni ženske s črnici. Vi se boste morda smejali, a ne bi se več, ako bi vas "draftali" in vaša mlada žena pa bi vstopila v službo v poulično železnico in delala ponoči skupno s črncom. Zato je tudi že tu prišlo do pretepotov med belo žensko in črncom. Nedavno sta bila tu dva obojena — eden star 14 in drugi 17 let, v dosmrtno ječo, ker sta umorila starca in ga šele po umoru oropala.

Ako ste imeli s takimi srednješkimi otroci črncev opravka, kakor ga imamo mi, posebno na onih linijah, ki grejo skozi zamorske predele, in bi bili deležni tu pa tam črno-novejšega očesa, ter bi vam še nove izmaknili vrh tega, kot se je to dogodilo mojemu rojaku sodelavcu, pa se ne bi ukvarjali toliko s sentimentalnostjo. Mnenje o angeljskih se bi vam kmalu spremenilo.

Res je, da bi bil moral ta problem biti že davno rešen, in bil bi le po omenju, ki je črnec rešil telesne sužnosti. To je bil Lincoln. A njegove načrte je prekrizala njegova nagla smrt. So črnici, ki izzivajo, in o tem bi lahko še veliko pisal. A tudi velja, da poleg njih potem za njihne grehe trpe še dobri črnici.

Tudi v poročilih o "zoot suit-terjih" smo uvideli, da so bili izzivanci, najprej po malem, potem pa s čezdalje večjo korajžjo, dokler ni prišlo do resnih izgrediv. Saj so zlikovci napadali priseljence tudi v Clevelandu in Pittsburghu, dokler se niso mogli braniti. Sedaj se to več ne dogaja. Saj je že obleka "zoot" izzivalna, kot je bil izzivalen "krivec" v Trbovljah, ali pa na žeganju kakšne fare sv. Matica.

Škoda, da je naš Jurca v Detroitu tako zaposlen. On bi lahko o vsem več povedal. Tudi če se z mano ne strinja, bi rad čul njegovo mnenje.

Frank Barbič.

Avne nezgode znižane

Iz nedavno objavljene statistike avtnih nesreč v lanskem letu je razvidno, da je po manjkanje gasolina precej pomagal. Po vsi deželi je bilo lani 28.200 ljudi, ki so se vozili v avtih, ubitih, ali skoro 12.000 manj kakor leto prej.

Pešcev pa je bilo smrtno povoženih lani 10.800, leto prej pa 13.550.

Z ničemer ne koristite Proletarcu bolj kakor s pridobivanjem novih naročnikov.

Odmevi na našo kampanjo

Malo je še pionirjev našega gibanja, ki so še živi. Eden teh je John Goršek v Springfieldu, Ill. Star je sedaj okrog 76 let, je še vedno premogar in gara kjer more. Vrh tega ima veliko krbj doma.

V pismu z dne 25. junija pravi, da je že razmišljal kaj napisati v prid kampanje za razširjenje Proletarca, a je tako obtežen, ne samo z delom v jami (premogovniku), pač pa tudi doma.

Uredniku piše med drugim: "Gotovo si že kaj slišal o nesreči moje žene. Pripetila se ji je že 30. julija minulo leto. Torej skoro pred letom dni. Padla je, si zlomila kost v ledju in še vedno ni zdrava. Vrh nje imam še sina bolnega, torej dva, ki potrebujeta moje pomoči.

Vzlic temu se bom potrudil kaj storiti v tej kampanji za Proletarca. A objubiti pa ničesar ne morem."

Jasno, da s Goršek ne bo v teh okoliščinah mogel ničesar pomagati. A je že dostikrat prej, in to je, kar šteje. Ko ta ali oni več ne more, pa je dolžnost nas drugih, da nadaljujemo.

Morda bo Jože Ovca kaj podvzel, da se bo akcijo nadaljevalo. Ako John Goršek vsled upravičenih razlogov ne more, in ker Franka Kermelja ni več, morajo pač nadaljevati tisti, ki še morejo in utegnejo.

To, da se je oglašil Ed. Tomšich iz Walsenburga, Colo., je v tej kampanji presenečenje. Kaj je on vse pretrpel po nezgodi, ki ga je doletela v premogovniku, ve le njegova soproga in pa tisti, ki so bili o njegovi nesreči od blizu seznanjeni. Pa si je Ed obrnil vzlic vsemu zdrav humor in tako se je v korist kampanje za razširjenje Proletarca oglašil tudi on. Njegov dopis je v tej številki.

J. Bergant, Lisbon, O., pravi med drugim:

"Ves svet je tako nekam podivjan, kot da je postal ena sama velika človeška — oziroma nečloveška klavnica. Vse gre za veleprofit in težko je dobiti časopis, ki bi pisal proti njemu in zagovarjal delavske pravice tako kot jih Proletarec. Le naprej, še vedno naprej s pravično taktiko za delavske pravice! Zivio Proletarec!"

Math Bizjak v Clevelandu omenja v svojem pismu na kratko, da nam ne misli kratiti časa, pač pa obeta pomagati v tej kampanji kar bo že mogel in zmogel. K temu poudarja, da se naši rojaki tudi tam "staraajo" in tako je upanja za uspešne kampanje med nami

čezdalje manj. A nato dostavljaja, da vzlic temu še veliko, ker Slovenci vendar še nismo izumrli.

Kot že omenjeno v prejšnji številki, več o vsem tem bo v upravniki regularni koloni, pod naslovom iz našega gibanja.

O novi podružnici SANSa o kampanji za Proletarca in drugem

Milwaukee, Wis. — Najprej naj povem, da smo pri nas ustanovili podružnico Sansa. Na ustanovni seji so bila zastopana društva vseh enot in zvez, ki poslujejo v našem okraju. Nič ne bo dvotirnega, delali bomo vsi samo po enem "glazu" in tako skupno skušali pomagati Sloveniji.

Milwaučani imamo namreč saj eno lepo lastnost, in ta je, da smo zmorni, kadar je nujno potrebno, ustvariti med sabo enotno fronto. V odbor so bili izvoljeni člani društev Lilijs, SNPJ, KSKJ in JPZS. Watch us go to town!

Zdaj pa pride žalostna novica. Distriktni pravdnik je izposloval od sodnije prepoved igrati "bingo". Nič več si ne bomo za mizami napenjali oči in bulili v številke, ki prinašajo srečo — srečo tistim, ki so delali s to rečjo ogromne dobičke.

Eno veselo novico pa ta stvar le ima. Marsikateri "war worker" bo stopil v svojo hišo veslega obraza, ker bo njegova žena namesto binge večerjo kuhala.

Proletarec je pričel s kampanjo za tisoč naročnikov. Saj jih bi moral imeti še mnogo več! Po mojem mnenju je to najboljši list v tej deželi — slovenski list namreč. Je vzorno urejevan in vrh tega ni uredništvo vezano na nikakršne take resolucije, ki bi mu ukazovale ali pa dovoljevale — kakor že hočemo vzeti — odlikovati svoje somišljenike ali pa nasprotnike s tepci, gobezdaci in vrag vеди s čem še drugim. Uredništvo namreč pozna poleg drugih potrebnih uredniških pravil tudi temeljne nauke manire. Zato je pa res žalostno, da nima Proletarec večjega kroga naročnikov. Upajmo, da bo kampanja uspešna, ker dobro štivo je nam potrebno kakor vsakdanji kruh.

France Puncer.

"Proletarec" ne bi mogel izhajati brez podpor. Ker so mu potrebne, upotrebite priliko za zbiranje prispevkov v njegov tiskovni sklad.

PRISTOJAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (even Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago 23, Illinois

Phone CANAL 3537

LOUISE'S TAVERN

Fino pivo, zbrana vina in likerji

LOUISA UMEK, lastnica

se priporoča vsem za obisk

1950 W. Cermak Road

CHICAGO, ILL.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CANAL 7172—7173

1727-1731 W. 21st Street

CHICAGO 8, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 5, ILL.

Tel. MOHAWK 4707

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Iz SANSovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Deba piknikov

Poleti kaj radi pohitimo zlati ob nedeljah, ko smo malo na delopustu, iz soparnih stanovanj po zakajenih industrijskih mestih na oddih v prosto naravo, da se tu naučimo svežega zraka ter si okrepimo živce in mišice za delo prihodnjega tedna. Tako prireajo v tem letnem času tudi domala vsa naša društva svoje zabave pod milim nebom ali piknike v prijetnem in osvežujočem hladu senčnih logov izven mest.

Sedaj smo v poletju in tako v dobi društvenih piknikov, ki jih je navadno v vsaki večini naši naselbini toliko, da je poletna doba že kar malo prekratka zanje.

Letos jih seveda ne bo kdo ve koliko, ker živimo v izrednih — vojnih časih in nimamo zastran tega toliko prevoznih sredstev na razpolago kakor drugače. Ali nekaj jih je pa le že bilo in še več jih bo v tem in prihodnjem mesecu, kakor je razvidno iz raznih dopisov, naznanil in vabil po naših listih.

Piknike imajo naši ljudje radi, pa pridejo nanje od blizu in od daleč. In če je le količnik piknika, se ga ne udeležijo samo člani tistega društva, ki ga priredi, nego tudi še velika množica drugih ljudi. Zato je na naših piknikih udeležba navadno kaj pestra in čilna.

Naši agitatorji in naše agitatorice, ki so neumorno na delu za gibanje Slovenskega emigrantskega narodnega sveta, pač ne bodo zamudili nobenega. Saj se jim na piknikih nudi lepa prilika za pobiranje pristojevnih prispevkov in pridobivanje podružničnih članov pa članic.

Stvar, za katero gre v tem skupnem in že dokaj razmahnjem gibanju — za rešitev in osvoboditev slovenskega naroda v stari domovini —, je vredna vseh naših naporov in je vredna vseh naših naporov in je vredna noben piknik ne bi smel mimo nas, ne da bi vsaj nekaj storili na njem za SANS.

Spomnimo se te organizacije ob vsaki priliki, spomnimo se je na vsakem pikniku! Do naših piknikov naj nam bo čas dobrega razvedrila, a obenem pa tudi dela za SANS!

Resolucija Slovenske ženske zveze

Onj dan smo priobčili v tej uradni koloni resolucijo, v kateri so Združena slovenska društva v New Yorku izrekla zaupnico Slovenskemu ameriški narodnemu svetu, oziroma njegovemu izvrševalnemu odboru. Danes prinašamo slinčo resolucijo Slovenske ženske zveze, ki ima širši po tej deželi nad sto postojank. Resolucija se glasi takole:

"Glavne odbornice in delegatkinje šeste redne konvencije Slovenske ženske zveze, zbrane v Pittsburghu, Pa., in viječe se od 16. do 19. maja, 1943, odobravaljo ustanovitev Slovenskega ameriškega narodnega sveta, kateremu izrekajo popolno zaupanje in priznanje za dosedanje delo, storjeno za osvoboditev naše sužnjene domovine Slovenije, in mu obljubljajo svojo moralno in gmočno pomoč."

To resolucijo sta za Slovensko žensko zvezo podpisali njena predsednica Marie Pristand in njena tajnica Josephine Erjavce.

Naše gibanje

Vtednu od 24. junija do 1. julija sta se temu uradu prijavili sledeči podružnici: št. 66, Library, Pa., nastala iz št. 386 SNPJ, Izobraževalnega in zabavnega doma pa nemškega društva št. 34 W. B. U.; št. 67, Los Angeles, Calif. Slovenski ameriški narodni svet je dne 1. julija štel 67 podružnic.

V istem razdobju so poslale prispevke tele podružnice: št. 25, Chicago, Ill., \$16.75; št. 24, Virden, Ill., \$6; št. 40, Kemmerer, Wyo., \$10; št. 54, Chicago, Ill., \$7.23; št. 56, Milwaukee in okolica, \$125.

Društvo št. 297 SNPJ, Raton, N. Mex., je darovalo v označenem tednu \$10 in njegovi člani pa \$5, skupaj \$15.

Člani dr. št. 518 SNPJ iz Scrantona, Pa., so se spomnili te organizacije s tem, da so nam poslali \$18.75 za SANS.

Društvo št. 50 SNPJ iz Clintona v Indiani je prispevalo \$10 Slovenskemu ameriškemu narodnemu svetu v podporo.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

V slovenski naselbini Waukegan-North Chicago, Ill., se je dne 27. junija začela bera prostovoljnih prispevkov za SANS po prav dobro zasnovanem načrtu in obeta biti, kakor poročajo, zelo uspešna. Pobiranje se ima končati dne 10. julija. Ta dan se bo vršila tudi zaključna seja celokupnega odbora vseh društvenih zastopnikov in nabiralcev.

Glede sej za pomožno akcijo in SANS

Detroit, Mich. — Ker me je že več ljudi vprašalo, kako to, da se seje podružnice št. 34 JPO-SS več ne vrše, naj bo na tem mestu pojasnjeno, da se obdržujejo skupno s sejo podružnice SANSa, ker so v obeh organizacijama delovne večinoma ene in iste osebe.

Prihodnja seja postojanke JPO-SS št. 34 se bo vršila z eno s sejo podružnice SANSa dne 10. julija ob 7:30 zvečer na zapadni strani, v Slovenskem delavskem domu na 437 S. Lvernois.

Vse tiste, ki imajo listke še neporavnane, prosim, da naj na tej seji stvar uredijo. Če bo na tej seji kaj pridalo udeležbe, bomo oddali nagrado, ki jo je v ta namen podarila družina Urban. Dohodki od tistega darila so namenjeni pol in pol obema omenjenima akcijama.

Katherine Krainz.

Proletarčeva kampanja

Cleveland, O. — Ameriški Slovenci se radi ponašamo, da imamo sorazmerno izmel vseh narodnostnih skupin največ časopisov, kar znači, da mnogo čitamo. Poleg ducatata samostojnih časopisov in časnikov imamo še kakšnega pol ducatata glasil raznih organizacij ter nekaj perijodnih publikacij. Vsi časopisi trdijo, da so za izobražbo in napredek svojih čitateljev in če bi bilo temu res tako, tedaj bi bili Slovenci najkulturnejši narod na zemlji.

Razen glasil podpornih organizacij imajo vsi trdo borbo za obstanek. Nekateri si gladijo trnjevo pot s političnimi in mazaškimi oglasi, šund-romani in drugo tako robo, ki bolj diši po komercializmu kot izobražbi. Glavni smoter jim je, da

Zamejna Jugoslavija ima novo vlado

—čemu je nastala in kdo so v nji?

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Milan Gavrilović, torej le titel, dokler bo v ubežništvu, in minister socialnega skrbstva pa je Božidar Vlahjić. V zamejstvu je njegova briga skrbeti za socialno zaščito ministrov, kralja in njegovega sorodstva, in pa drugih beguncev, ki so na plačilni listi ubežne vlade.

Zanimivo je tudi tole: Svoječasno se je pomožni odbor slovenskih podpornih organizacij, ki zbira prispevke v pomoč rojakom v starem kraju, obrnil brzojavno v London z apelom, ki je namigaval, naj se dr. Ivana Čoka imenuje v jugoslovansko vlado kot predstavnika naprednih Slovencev.

Apel je bil ignoriran. Poslan je bil na prav zelo neroden način, in vrh tega še od ljudi, ki so svedčano izjavili, da se ne bodo nikakor pečali s politično akcijo. In sedaj, ko je sprememba prišla, pa je bil imenovan za ministra Boris Furlan, ki ga je dotični odbor v svojem taktičnem apelu ignoriral. Boris Furlan, kakor tudi dr. Čok, sta ves čas na plačilni listi jugoslovanske vlade in potne stroške je njima kot njunim družinam ona plačala.

Franc Snaj v novi vladi ni dobil priznanja, zato ostane le minister na razpoloženju, ena-

ALI SE MLADINA POKVARJA? Mnogi sociologi pravijo, da se pogublja v svojem rajanju sedaj in celo bolj kakor v prejšnji vojni. Gornje je slika dečkov iz New Yorka. Vsi so zdaj v ječi, obsojeni vsled posilstev in ropanja.

napolnijo svoje kolone in ustrežijo večini čitateljev. Če jih nekoliko požrečkša, se sklicujejo na konkurenco in zamejstvo od strani naročnikov; pa vžlic temu trdijo, da so za vzgojo in napredek.

Seveda sa tudi pri listih častne izjeme in eden teh je nedvomno naš delavski list Proletarec, ki ima baš sedaj kampanjo za tisoč novih naročnikov. Zgodovina Proletarca je vredna, da se jo omeni na častnem mestu. V teku osemindesetih let svojega obstanka si je iztekla neprecenljive zasluge za slovensko delavstvo. Iz njegove šole so izšli predstavniki naprednega gibanja, ki si je z mogočnim zamahom utrla pot v mnoge podporne, politične in kulturne organizacije. Te organizacije so danes ponos ameriških Slovencev.

Nobenemu delavskemu časopisu niso tla postlana z rožicami, najmanj pa Proletarcu. Boriti se mora neprestano z gmotnimi potežkočami in če bi ne imel številnih prijateljev, ki mu priskočijo ob krizah na pomoč, tedaj bi bilo slovensko delavstvo že davno brez iskrene zagovornika za svoje pravice. Proletarec je list načel in zato ima mnogo sovražnikov v nazadnjaških krogih, toda ravno to dejstvo ga povzdiže visoko nad mentalne pritlikovce.

Zivimo v rešnih časih. Po krivdi brezobzirnih imperijalistov se nahajajo celi narodi v smrtni borbi. Nične ne ve kaj nam prinese bodočnost, toda eno je gotovo: če ne bo delavstvo oprezno in čuječe, lahko izgubi še tiste pravice, ki si jih je pridobilo z velikim trudom. Zato je potrebno, da imamo predvsem pogumno in krepko časopisje, ki se ne boji povedati resnice in razkrinkati razne mahinacije naših nasprotnikov.

Eden takih listov je Proletarec. Da je dobro urejvan, mu priznajo celo njegovi nasprotniki. Njegovi članki in komentarji so silno zanimivi in poučni. V političnem oziru zastopa socialistična načela odločno izhaja. Glede sovjetske Rusije je tolerant in objektivni. Prav tako glede jugoslo-

vanskih partizanov. S svojim gradivom ustreza večini — ne pa vsem. Kaj še! Za desničarje piše preradikalno in za levčarje preveč buržvazno, toda nihče mu pa ne more očitati, da je še kdaj svoja načela zatajil ali prodal.

V teku te kampanje je dolžnost vsakega zavednega delavca, da pridobi Proletarcu čim več naročnikov. Danes nam bo to delo znatno olajšano, ker se stalno dela in primerno zaslužijo. Podrežite prijatelje in znance v veseli družbi, na sejah, v tovarni in rudokopu. Povejmo jim, da je Proletarec še edini slovenski list, ki odkriva zagovornika delavske pravice in ki nosi baklo sonca in svobode.

Frank Česen.

Seja kluba št. 27 JSZ

Cleveland, O. — Redna seja kluba št. 27 JSZ bo prihodnji petek 9. julija v hladnih prostorih. Članstvo prosim, da se je udeleži v polnem številu, ker na dnevnem redu bodo važne stvari in je potrebno, da ste navzoči.

Vsem je tudi znano, da imamo zdaj kampanjo za tisoč novih naročnikov za naše glasilo Proletarca. Clevelandski sodrugji smo se se vsake kampanje Proletarca aktivno udeležili in ji pomagali do uspeha. Potrebno je, da se zavzamemo tudi za sedanjo kampanjo. Clevelandski in okoliške naselbine so velike, pa bi ne smelo biti potežkoč dobiti našemu socialističnemu glasilu par sto novih naročnikov. Kaj pravite k temu sodrugi in sodružice? Pojdimo na delo vsi, in uspeh bo gotov. — John Krebel.

Ed Tomsich piše

Walsenburg, Colo. — "Ker ima Proletarec precej dobrih dopisnikov, zato ga rajše citam kakor pa dopisujem vanj. Ne bom pa nbenega posebej hvalil, kajti vsi so vredni priznanja. Posebno še zato, ker dopisujejo v list, ki je last delavstva.

Da pišem ta dopis, imam poseben namen. Gre se namreč za obstoj tega lista in za njegovo razširjenje. Potreben nam je. Saj vendar vidimo, kaj se vse ruvari proti njim.

Proletarec je eden onih listov, ki je bil še vsikdar na braniku delavstva in se bori od vsega začetka za izboljšanje življenjskih razmer delovnega ljudstva. Ker smo zato, da si ga ohranimo, je potrebno, da mu omogočimo nadaljno izhajanje.

To ni nobeno "fehtanje". Vsak časopis nekoč vzdržuje. Protidelavske financirajo izkoriščevalni, zavajalni elementi, sebi v korist. Delavce pa dajmo podpirati mi, sebi — to je, delavstvu v korist.

Ker v tej kampanji ne bom mogel storiti kakor bi rad, saj veste za vzrok — pa si mislim tole: naj se listu pomaga kriti njegove izdatke v tiskarni in pa iz prebitka v tiskovni sklad pa pošljite Proletarca na ogled takim, od katerih je upanje, do se naroče nanj.

Zelim pri tem le, da bi dobil čimveč posnemalcev.

Včas si ljudje imeli izgovor, da ne delajo. Sedaj se na to ne morejo več sklicevati. Prav v teh časih imajo največ priložnosti, da si zgrade močno delavsko časopisje. Torej storite kolikor kdo more za pridobitev novih naročnikov, za iztirjanje prejšnjih, in pa če je komu mogoče dobiti tudi kaj prispevkov v tisk. sklad. Pozdrav vsem čitateljem.

Ed. Tomsich.

RAZGOVORI

(Nadaljevanje z 2. strani.)

je popolnoma jasen. Prvič, utrditi hoče politične smernice španke falange (pokret španskega diktatorja Franca), drugič, zdoboti pridobitve revolucije od leta 1910, in tretjič, uničiti ves tisti šolski red, ki ga je revolucija ustvarila s največjimi težavami. In četrtič, kar je glavno, upostavi nekdanjo moč katoliške cerkve in vrtni veleposestev "hacendadom", katere jim je revolucija vzela in razdelila med peone. Z eno besedo, ustvari znova slične razmere, kakršne so sedaj v Španiji, in ki so obstojale pred revolucijo v Mehiki.

Da je to gibanje nevarno, dokazuje zvižčnost in jezuitstvo sinarkvističnega vodstva. Indijanci so bili zmerom hrbtenica vsakega večjega revolucionarnega gibanja v tej deželi. Sinarkvisti so to spoznali in napeljali vodo na svoje mlince. Ker je mehiški Indijaneec zelo veren, v večini nepismen in vraževeren, so si sinarkvisti omislili poseben način, da jih vlove za svoje namene. Dosedaj jim je taktika uspevala. Vsed sedanje vojne so se cene življenjskih potrebščin silno zvišale, dočim so mezde razmeroma jako nizke, posebno če one navadnih delavcev, ki so večinoma Indijanci. Nezaupnost do Zed. držav, katere je že od nekdaj precej ukoreninjena, in pa fašistična propaganda, vse to napetost še povečava.

Nagibanje predsednika republike Avile Camacho na deno, tudi ne obeta nič dobrega. Ruski relief Dvadorlarja v sklad ruskega reliefa je poslal s. Michael Krofina, R. 55, Dupont Pl., Johnstown, Pa. Iskrena hvala.

Ruski relief

Dvadorlarja v sklad ruskega reliefa je poslal s. Michael Krofina, R. 55, Dupont Pl., Johnstown, Pa. Iskrena hvala.

TISKOVNI FOND PROLETARCA

XII. IZKAZ

Cleveland, O. Joseph Kunčič \$5. (Poslal Frank Barbič.)
Detroit, Mich. John Zornik \$1.
Hermine, Pa. Po 50c: Tony Zupančič, Jacob Oblak (Point Marion) in Tony Mlakar (Dilliner); Joe Mrak 10c. skupaj \$1.60. (Poslal Anton Zornik.)
Imperial, Pa. Martin Gorenc \$1.
Winamac, Ind. John Kruzick \$1.
Chicago, Ill. Klub št. 1 JSZ se od priredbe 28. marca \$39.18; Joseph Menton (Detroit) \$7 in "Gorenjka" \$1, skupaj 47.18.
New Market, N. J. John Rupnik \$1.00.
West Mineral, Kans. John Marolt \$1.00.
Johnstown, Pa. Michael Krofina \$1.00.
Sheboygan, Wis. Frank Stih \$1.80.
Labrobe, Pa. Mary E. Pradel \$1.20.
Milwaukee, Wis. Louis Barbarich \$4.65.
West Park-Cleveland, O. Math. Bijak \$2.70.
Lisbon, O. Jacob Bergant 25c.
Willard, Wis. Joseph Jelerčić \$2.
Buhl, Minn. Max Martz 25c.
Cleveland, O. Math. Petrovich \$5. (Izročil Frank Zaitz.)
Walsenburg, Colo. Edward Tomsich \$5. (Izročil Frank Zaitz.)
Skupaj \$82.63, prejšnji izkaz \$841.22, skupaj \$923.85.

"Ekonomijo" v Argentini

"Revolucija" v Argentini je spremenila vlado v 10. minutah, nato pa je nova vlada prepovedala nadaljevanje kampanje za predsedniške volitve, ki se bi imele vršiti letošnjega 5. septembra.

Na zabavah, sejah in drugih priložnostih se spomnite tiskovnega sklada Proletarca.

Književnost

Vprašanje jugoslovanskega Primorja

Jugoslovanski krogi o vprašanju mej med Jugoslavijo in Italijo veliko razpravljajo.

Pred nekaj meseci je o tem vprašanju izšla brošura, ki jo je priredil Ivan M. Čok, minuli teden pa smo prejeli drugo, ki jo je spisal Franc Gabrovšek. Njen naslov je "Jugoslavia's Frontiers With Italy", in podnaslov v oklepaju pa se glasi, "Trieste and its Hinterland".

To brošuro je izdal Jugoslav Information Center, torej ustanova jugoslovanske zamejne vlade. Naslov je 812 Fifth Ave., New York. Koliko ji je cena, ni navedeno.

Vsakemu, ki se zanima za to vprašanje, ali ki more o tem kaj pripevati v angleški tisk, priporočamo, da si preskrbi to Gabrovškovo knjižico in jo prečita.

"Njiva"

Prejeli smo 11. številko revije "Njiva", ki izhaja mesečno v Buenos Airesu, Argentini. Potovala je dva meseca. Ta je bila namreč izdana v aprilu. Ima uvodnik k delavskemu prevemu maju, notice pod naslovom "kulturni vestnik". Jam Kacinov članek o položaju v Argentini z ozirom na svetovne probleme, in o ožjem slovenskem vprašanju, prevod opisa o borbi pred Stalingradom Španca Jose Salado, članek o Mihajloviću z naslovom, Da-li je on res na strani ošiča, nekaj citatov iz spisa Etlina Kristana, nadaljevanje "Spomin na Tombovsko gubernijo", "Življenje na deželi" (Ivan Kušuta), članek o prenehanju Cankarjevega glasnika v Severni Ameriki in več drugih stvari.

Naslov je Coronel Ramon Lista 5158 U. T. 50-5502, Buenos Aires, Argentina.

Dobički na račun vojne segajo v ogromne vsote

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Žal življenja sovjetskih vojakov.

Nekaj uradnikov je bilo potem kaznovanih, a časopisje ni delalo hrupa iz tega skandala, kajti odvisno je od oglasov takih družb, pa zato njihovih grehov ne obeša na veliki zvon.

Ravno tako je le mimogrede omenjalo goljufijo Bethlehem kompanije, ki je prodajala zvezni vladni jeklene plošče za gradnjo ladij slabše kvalitete kot pa se je glasilo v pogodbi. Goljufija je prišla na dan, ker se je ena nova ladja, zgrajena iz takih plošč, prelomila čim je bila spuščena v morje.

Falsetvo brez primere

Ena najumazanejših goljufij v municijski industriji, ki so jo vladni preiskovalci nedavno odkrili, se je dogodila pri Diart kompaniji v New Yorku. Prodaja naboje (patrone) in goljufala je z njimi že bišvo francosko republiko, Kitajsko, Sovjetsko unijo in ameriško vlado. Naboji, ki jim jih je prodala, so tako pokvarjeni, da tistega, ki z njimi strelja, udari puška nazaj, ali pa se cev razstrelji in ubije vojaka, ki je imel nesrečo, da je dobil take naboje. Z Rusijo je imela ta kompanija pogodbo za milijone nabojev. Lastniki družbe so dobro vedeli, da goljufajo in spravljajo s svojim zločinskim pohlepom za profitom zavezniške vojske v nevarnost.

Zveze s sovražniki

Pa tudi velike, ugledne korporacije, kakor je na primer Du Pont, so se izkazale, da jim je dobiček glavno in vsled tega še vedno vzdržujejo zveze s sličnimi industrijami v sovražnih deželah, s katerimi so pred vojno vzdrževale svetovni monopol. Enako prizadete so kemične industrije v Angliji. Bilo je vsakemu znano, da so imele z nemškimi in japonskimi skupni svetovni kartel, ni pa bilo znano, da so si ostale v zvezi tudi sedaj v namen, da monopol vzajemno obnove po vojni. Justični oddelek je stvar razgalil in pri tem bo ostalo.

Vabila Italiji za umik iz vojne se niso obnesla

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Isto z njenim dovoljenjem, to je, brez vojne, je živile. Ako se mirno uda, ne bo kaosa, ne bitk, ne izgube življenj in stara oblast bo skrbela za red in mir. Živilska produkcija in distribucija bo šla po normalnih tokih tudi po okupaciji. Če pa se Italijo spremeni v bojišče, bo po porazu vsa iz reda in Američani ter Angleži bodo imeli na grbi nad 40 milijonov lačnih ljudi, ki jih bo treba nahraniti.

Italija bi bila na ta način silcer premagana. A Hitlerjeva "festunga" bi bila vžlic temu še vedno nedotaknjena,

Nemška sila še vedno na vzvodu

V Moskvi menijo, da se nemško vrhovno poveljstvo zavezniške invazije v Italijo nič ne boji, bolj v skrbah pa je glede možnega vpada na Balkan. Angleška in ameriška poročila o odpozivanju nemških divizij z vzhodne fronte na pot v Italijo in Francijo Moskva zanikava. Pravi, da šteje Hitlerjeva armada na vzhodni fronti 211 divizij, torej je tako močna kakor je bila predno so zavezniški začeli obetati "drugo fronto". Morda to pretnjo vsak čas uresniči, toda v Rusiji jim spet očitajo počasnost. Polovico leta je za nami in treba se je žuriti, ako se naj uresniči prerokovanje, da bo vojne v Evropi že letos konec.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

nova knjižica, s poljudnimi navodili kako postati AMERISKI DRŽAVLJAN.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Združenih držav, v III. delu pod naslovom RAZNO, pa Proglas neodvisnosti, Ustavo Združenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški edinjih držav in Poedine države.

Cena knjižici je samo 50 centov s poštnino vred.

Naročila sprejema:

Knjigarna Proletarca
CHICAGO 23, ILL.

CHICAGO, ILL.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovnsko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO 23, ILL.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON

3724 West 26th Street

Tel. Crawford 2212

OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P. M.

(Except Wed. and Sun.)

6:30 to 8:30 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.

Tel. Crawford 8440

If no answer — Call

Austin 5700

Austin 5700

Austin 5700

Austin 5700

Austin 5700

Austin 5700

Austin 5700

Austin 5700

Miners Will Work-- For the Government?

There is much to be said about the action of John L. Lewis who, having lead his miners in three strikes during the past two months, again sent them back to work on a truce agreement that will last until next October 31—provided the mines themselves remain under government direction.

What we prefer to talk about in this connection, however, is the implication, which has confused some people, that the miners are now working for Uncle Sam.

That is not exactly the case. There is a difference between working under government supervision and working for the government—a difference that is of pointed significance in a nation that describes itself as a democracy. For, in a democracy, to work for the government must mean that workers are really working for themselves, that they and their fellow workers receive the benefits resulting from human labor.

We don't believe anybody who gives a moment's thought to the matter will believe that the coal miners will get the full fruits of their labors—and that the private owners will cease to get a rake-off from the toil of the men who dig the coal.

If the government controls the mines, it will control not only to keep the workers at work and, presumably, satisfied, but to see to it that the institution of private profit does not disappear from the coal industry.

Looking at the situation as it now stands, what we see is that the government is functioning to maintain status quo. That is, to keep miners and mine owners in proper and practical relation to each other to the end that coal will be mined on a private-profit basis.

Government control with such an objective is not necessarily democratic. It can be fascistic.

We say that because, while we always have advocated that the government be used to make the industries the social property of everybody, we never have wanted the government to run the industries that are owned by a privileged class of private owners.

What we want to emphasize is that:

The greater the economic control exercised by the government, the more important it is that the people take over the means of life and eliminate the profit motive completely. For government control plus private ownership must—simply MUST—mean a regimented form of slavery. Only when the people own what the government controls can real democracy be achieved.—Reading Labor Advocate.

Don't Let Dies Touch It

Martin Dies is living up to expectations. After he declared that the dissolution of the Comintern probably meant that his House committee on un-American activities soon could go out of existence, this newspaper observed: "Don't be too sure that Mr. Dies meant what he says. He is a very clever man when it comes to figuring out methods of keeping his committee in existence." He is figuring them out all right—to the immediate peril of the United States.

Not content with continuing to stir up racial animosity by holding forth as an expert on Japanese-Americans, Mr. Dies has now announced that he means to investigate the general field of "growing racial antagonism." That means the kind of antagonism that brought hell to Detroit. Mr. Dies' approach to the problem is reflected by his own words in announcing his project "investigation." Increased racial hatred, he said, was the result not only of un-American propaganda, but the "coddling of races." There is vast difference, said the Texan, "between the protection and the coddling of a race."

Racial problems in the United States require genuine investigation and action by responsible men and women. They are far too explosive for the administrations of a publicity-seeking flame-thrower like Martin Dies. It is the duty of Congress to tell him so.—The Chicago Sun.

WE, TOO, ARE AMERICANS

By RUTH TAYLOR

The greatest danger which threatens our nation today, the direct threat to our liberties, lies not in the far flung battle line, not in the jungles of islands far to the south, not in the snow clad slopes of northern gateways, not on the sandy wastes of the desert, not on the sea lanes of all the oceans—but here in our cities, our towns, our villages, here in our homes themselves. It is the constant danger of divisiveness among our own people.

Since the first settlers crossed the seas to seek freedom on our shores, this has been the threat that has dogged our pathway as a nation. It was the weapon of every would-be conqueror covetous of our fertile lands and valiant people. It was the force that drove many of our people from their home across the seas. It was to withstand that force that they banded together to make a nation. And it was to conquer that force that they fought a civil war to make all people within our borders free men. We are no hyphenated people nor a pyramid of class strata. We are a United Nation. We, too, are Americans.

Once more another tyrant seeks to use against us the weapons of divisiveness. Now Hitler's agents, both professional and amateur, are still seeking day in and day out to disrupt our unity, to divide our people. They are fanning tempers, starting rumors, feeding resentments, separating our people into groups who hammer constantly at each other for their rights, trying to legislate brotherhood and to enforce friendship.

But, we, who have struggled to freedom, will not fall into the trap. We, too, are Americans no matter what our background. Whether we fled from Europe to escape slavery, or from Africa into new bondage, whether we are Nordics, Latins, or Negroes, whether we worship our God as Protestants, Catholics or Jews, whether we be rich or poor, employer or worker—we, too, are today Americans, living under a

greater measure of freedom than anywhere else on earth, and possessed of the right to enlarge that freedom through the orderly processes of law and reason. Let us present a United force against all this divisive chatter. Let us prove that we, too, are Americans, loyal to the ideals of brotherhood and democracy and faithful members of the Union of States that is the United States, of a Union of Nations that is the United Nations.

AMERICAN PRESS ACHIEVES A NEW 'LOW'

With obvious eagerness, the newspapers print a dispatch from Moscow, quoting an article from the Communist magazine, "War and the Working Class." It criticizes American unions and charges that some labor leaders in this country are attempting to "disorganize the war effort" by inciting strikes. Our guess is the article was written in the United States by one of our native "Reds" and sent to Russia for publication. These native "Reds" do not like the American labor movement because they have not been able to control it. Let us hope they never will.

As to "disorganizing the war effort," surely all Communists, native or foreign born, must be familiar with the way American trade unionists are smashing all production records!

Why do American newspapers give prominence to such an absurd yarn? Because 90 per cent of American newspaper publishers would form an alliance with his Satanic Majesty if they thought such a combination would cripple or destroy the labor movement.—Labor.

Canada to lease-Lend Billion to its Allies

Ottawa, Can. — Canadians feel they are holding up their end of the lease-lend program. The "mutual aid" bill became effective May 18. It makes \$1,000,000,000 available for war supplies for the United Nations this year. Last year the Dominion made an outright gift to Britain alone of a billion dollars.

THE MARCH OF LABOR

THE ACCIDENT RATE AMONG LOG TRUCKERS HAS DROPPED - BECAUSE CONTRACTS WITH THE INT'L. WOOD-WORKERS OF AMERICA PROVIDE THAT NO MAN NEED WORK ON EQUIPMENT THAT THE UNION SAFETY COMMITTEE CONSIDERS DANGEROUS

AVERAGE WEEKLY EARNINGS IN 1932 WERE 50% OF 1929 FIGURES.

A GOOD CONTRACT TO MAKE WITH YOURSELF - Buy Union - BE SURE YOUR PAY IS UNION - MADE; LOOK FOR THE LABEL UNDER THE SHIRTSLAUNO

WOMEN WILL MAKE UP 30% OF THE LABOR FORCE OF U.S. WAR INDUSTRIES BY THE END OF THE YEAR.

FREE AMERICAN LABOR BUYS U.S. WAR BONDS & STAMPS

Super Class and Super Race

More than any other tenet of the Nazi philosophy, we hate the "super-race" idea. To say that one individual is better — or worse — than another merely because he is a German or an American or White or Black or Yellow is to submit an assertion with which we shall always disagree.

However, we shall disagree even more earnestly when that falsehood is used to bar people of one nation or color from opportunities that are open to people of another.

We therefore point, not to Berlin, but to our own national capital, to call attention to the super-race principle in action.

In Washington, the other week, the Negro people were becoming insistent upon their right to operate buses. And trouble started.

Native born American Whites resented the "menace" of Negro bus drivers. They resented it so deeply that special police were assigned to certain areas where, it was feared, race riots might develop.

There are many lines upon which we could comment from this point. However, what we consider most important is that the race feeling is, at bottom, not a question of race at all, but of economics.

Why should white workers object if Negroes drive buses? The answer is that the Whites want those jobs themselves. Why should one worker compete with another for the right to do any work at all? The answer is that, even today, in the midst of war, waste and manpower shortages, no worker has any real right to a job that will provide him with life, liberty and some degree of happiness.

It gives exploiters an advantage to keep workers competing for jobs. Moreover, workers will compete—Whites against Negroes, men against women, Germans against Poles, so long as jobs are privately owned.

When America's economy is planned by workers and for the benefit of workers, then work will not be a privilege, to be competed and fought for, but a duty. Then, too, everybody will have a sure place in the scheme of things—a place at which highest skills can be used for the greatest common good.

The owners of jobs constitute a super class that dictates terms of employment and that profits from the labor of workers. The super class system is the forerunner of the super-group and super race ideas. That is a fact within nations and between nations.

The end of labor exploitation for private profit is a pre-condition of peace and justice here at home and throughout the world. The mankind will stop competing — and start — cooperating. —The Reading Labor Advocate.

LITTLE LUTHER

"Well, see they're going to get the reds out of the government," Mr. Dillworth said, to nobody in particular.

"Wassamatter?" piped up Luther. "Did they catch somebody trying to boost production?"

"Don't be sarcastic, Luther. These are dangerous times. Subversive elements are working in Washington."

"You mean those people who are trying to keep prices down — so everybody can eat?"

"Sometimes I think you don't even try to understand. Price fixing is un-American. It limits profits and without profits..."

"And without profits, the big guys would go to work for Hitler, huh, Pop?"

"Certainly not. But there are limits to patriotism and self sacrifice. Mr. Hoover says..."

"Mr. Hoover says we ought to go back to the first world war. That's when prices went up 101% and wages lagged way behind, isn't it? That's when they had to have 200% profits."

"That isn't true in this war."

"No. In this war they want 500 per cent."

"Free enterprise has got to be rewarded, Luther."

"Why does it have to be rewarded, Pop? Last week you said it was a way of life."

"Of course. But initiative and free enterprise are threatened. If subsidies go through..."

"Sure, sure. If subsidies go through the people can eat, the farmers can live, the big boys will still make a fair profit. That's probably what's eating them. A fair profit is out of

date. It's all or nothing, isn't it Daddy?"

"That's enough, young man. You go right up to bed. I warned you about reading red propaganda."

"But, Father, I got all this from Mr. Hoover and the NAMI!"

Variety of Vital War Materials From Coal Increased by Bureau of Mines' New Tests

The United States Bureau of Mines has completed tests showing comparative yields of important war materials obtained by carbonizing coal from 32 beds in six states at different temperatures.

Among the coke oven by-products obtained in the tests are light oil, benzene, toluene, tar, tar acids, naphthalene, anthracene and ammonium sulphate, which are factors in the manufacture of explosives, synthetic rubber, plastics and other war materials.

The tests disclosed new potentialities in by-products from different kinds and grades of coal and revealed increased yields of some vital by-products and decreased yields of others under higher carbonizing temperatures.

VETERAN

A busy young major in the Army Service Forces put aside his paperwork in Washington long enough to journey to a Canadian city, where he has been invited to address the Junior Chamber of Commerce. Shortly after his return his associates noticed that he was wearing over his heart a new ribbon, for foreign service.—The New Yorker.

REFLECTIONS

By the Editor of the Reading Labor Advocate

"Are we not der super race? Sure we are der super race!"

Most Americans have heard and laughed at the above lines from "Der Fuehrer's Face," a popular song that ridicules Nazi pretensions of innate racial superiority.

However — After reading about zoot-suit disorders in California, and race riots in Texas and Michigan —

And after hearing disconcerting comments to the effect that "the 'shines' are getting too 'cocky' and 'they' ought to take 'em all out and shot 'em—and foreigners and Jews along with 'em," —

I wonder whether that song doesn't apply to us Americans as well as to "those nutsie Nazis."

The one evil of Hitler's philosophy which a Socialist must hate above all others is the super-race theory. But to be consistent and sane we must hate that evil even more as an American way of life than as a foreign philosophy. If there is to be a super-race theory, let Hitler have it by himself; we want none of it.

And so, when I read the papers during the past ten days, and remembered how, in that large section of the nation that is the political Gibraltar of the dominant national party, the super-race idea flourishes in principle and in practice here in America—with Negro Americans carefully kept in "their place," and when I know that even in the North workers are divided by antagonism that have no other conscious basis than color—well, then I am not at all certain that the super-race claim will not be just another of those things that we Americans shall eventually wrest from Nazi Germany only to take and keep as our own.

Yes, it's here. We white, Nordic Americans who can measure a single generation between the foreigners who transferred our breed to this continent are the "better" people. We Jimcrow and lynch our colored fellow citizens. We do it unofficially in civilian life and we do it officially, although covertly, in the military service of our country.

And that being the fact, it is not in order to be surprised when, as in Detroit, race riots make mockery of our humanistic protestations.

Nor should we be surprised if, some time in the future—unless we alter our way of thinking and acting—race riots within our nation prove to be the forerunner of a race war within the whole world.

The opportunity for comment on the American super-race concept are limitless.

However, the point that I would rather make is that the evil which divides our nation so senselessly could long since have been eradicated if the Socialist way of life had been embraced by the American people.

The basis for Beaumont and Detroit has broadened and strengthened by the simpletons of 1909 who frothed at the mouth when they talked about the internationalism of the Socialist movement. The "loyal Americans" who ranted about our red flag and refused to be satisfied with our painstaking explanation that the red flag of Socialism stood for brotherhood, that it typified the common red blood that flows in the veins of all men of all nations, races and creeds — they are the people you'll find if you backtrack along the trail that lead to mass murders in Detroit.

And the "superior" people who rejected our warning that the basis of all class distinctions is the labor-exploiting private-profit system — they, too, must stand convicted of starting the flame that burned so fiercely in Detroit. They couldn't see—they still can't see—that the profit motive breeds animosities and rivalries between people within a nation just as surely as between nations themselves.

And they still don't know that where there is a super race there also must be an inferior race... and an inferior class... and inferior individuals...

And that the conflict between phony superiors and bedeviled inferiors is destructive of the cooperation and peace and order upon which the safety of men and nations must be based.

It's often necessary to go back very far in a search for causes and to dig deeply and ruthlessly to effect cures. That's the case with racial antagonism. We must go back to the

Poisoning the Wells of Knowledge

National Association of Manufacturers Brazenly Attempts To Have Its Propaganda Taught in Our Public Schools

"A plan to link business and education." That is the alluring title. Back of the title is a clever propaganda scheme, lavishly financed by the National Association of Manufacturers.

Each year the N. A. M. spends millions on propaganda. It has a corps of college professors who write articles on economics, and these articles are presented free to the newspapers which will consent to use them without revealing that the "professors" are really the servants of the N. A. M. Its propaganda is pushed along a score of other lines.

Now, it is reaching out for the schools. A few lays ago, in Des Moines, a conference of industrialists and educators was held under N. A. M. auspices. It was agreed to form a joint committee on "cooperation." R. W. Johnson, president of the Iowa State Teachers' Association, suggested that labor be represented, but W. G. Fuller, who runs the "Saturday Evening Post" and similar reactionary publications and is also national chairman of the N. A. M.'s committee on educational cooperation, sidetracked the proposal, saying it could be "worked out later."

For the time being, the N. A. M. desires the educators to pass along to their pupils the economic doctrines peculiar to the N. A. M.—an organization which, during the last half century, has been repeatedly exposed as one of the most unscrupulous, as well as perhaps the most reactionary, of business agencies.

It is only necessary to mention one of these exposes: The Mulhall scandal, during the Wilson administration. The uncontradicted testimony presented to congressional committees on that occasion revealed that funds of the N. A. M. had been used to corrupt members of Congress, to control newspaper publicity and to generally poison the public mind against every proposal which could possibly be labeled "progressive."

There is not a scintilla of evidence to indicate that the N. A. M. has reformed in any important particular. It is more subtle, but not more honest.

When an educator at the Des Moines meeting suggested that material furnished the educators by the N. A. M. should be "free from propaganda," the spokesman for the N. A. M. bluntly replied: "There isn't any such thing as unbiased material."

Of course, what he meant was that an agency created to spread propaganda could not be expected to circulate the unbiased truth.

It was announced at the Des Moines meeting that the N. A. M.'s offer of "cooperation" had been accepted by educators in 22 states. That shows how vigorously the movement is being pushed.

The N. A. M.'s scheme is not new. The Power Trust tried it 20 or 25 years ago. It set up a tremendous propaganda agency, which proceeded to write textbooks for the public schools. "Sam" Insull was an "angel" of that organization.

Fortunately, it was pretty thoroughly exposed, and finally was rendered innocuous when Insull fled the country, after ruining tens of thousands of American investors, who had purchased his securities.

A word of warning should be sufficient to send educators scurrying away from the N. A. M.'s program. Unfortunately, the battle will not be that easy.

The N. A. M. propaganda agency is an evil thing, which will stop at nothing to attain its end. Educators who oppose it must have courage, but they owe a duty to their scholars. In the opinion of all decent men, they will be eternally damned if they participate in any scheme to "poison the wells of knowledge."—Labor, Washington, D. C.

ASIA ALIENATED

The peoples of Asia are further from us to-day than they ever have been. They are coming to believe that for them our victory over the Axis will have nothing to do with freedom and equality.

One hears everywhere of plans for a reconstructed Europe, of plans for feeding Europe's hungry millions, of health measures for Europe's sick and wounded. But who hears anywhere of feeding India's hungry millions, hungry not only in the brief years of this war but always hungry?

The war has been limited. It is now not even a war to save civilization. It is only a war to save European civilization.

We of the West never seem able to realize that in the East there are civilizations far older and as great if not greater than Europe's civilization. Shall those not be saved?

All of Asia now knows and acknowledges, and so must we if we are honest, that the principles of human equality and human freedom may have nothing to do with our victory.

When we talk of saving only Europe we save a partial thing, a secondary thing. The civilization of Europe has never been integrated, ordered civilization. Because of this Europe has been the breeding place of wars, and will continue to be.

The roots of human civilization are in Asia, not in Europe. It is in Asia that people have learned the ways of living together that bring peace and not continual war. It is in Asia that the people believe in and practice the laws of individual and collective freedom upon which alone peace can be built.—Pearl S. Buck, in International Transport Workers' Journal.

DISTRUST AND RESIST ALL DICTATORS

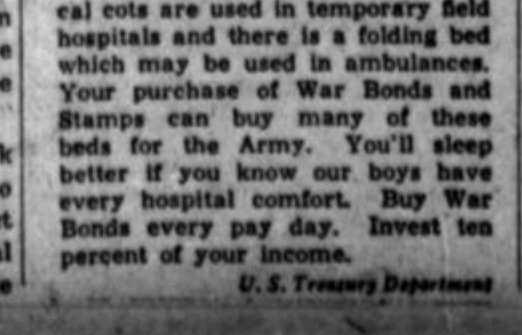
Those who assume the right of giving away the reins of government in any case, must be sure that the herd, whom they hand on to the rods and hatchet of the dictator, will lay their heads on the block, when he shall nod to them.

I have sworn upon the altar of God, eternal hostility against every form of tyranny over the mind of man.

"Rebellion to tyrants is obedience to God." This was the motto on Jefferson's seal ring.

U. S. Treasury Department

What You Buy With WAR BONDS

These beds cost approximately \$22 each. They are the latest thing in modern hospital beds, with elevating springs. In some instances surgical cots are used in temporary field hospitals and there is a folding bed which may be used in ambulances. Your purchase of War Bonds and Stamps can buy many of these beds for the Army. You'll sleep better if you know our boys have every hospital comfort. Buy War Bonds every pay day. Invest ten percent of your income.